

ביאור בדרך אפשר

1 נאמר בשיר השירים שה'דוד, ובנמשל הקדוש-ברוך-הוא אומר ל'כלה',
 2 ובנמשל בני ישראל:
 3 **בַּאֲתִי¹ לִגְנִי אֲחוֹתִי כְּלָה², וּמִבְּאֵר פַּעַל הַהִילוּלָא³** הרבי
 4 הר"י"צ ש"ד שבת הוא יום הסתלקותו (בשנת תש"י) **עַל יְסוּד מֵאֲמַר**
 5 **הַמְדַרְשׁ⁴** על פסוק זה 'באתי לגני',
 6 **לִגְנִי לִגְנוּנִי**, מקום ההתייחדות שלי
 7 רבאתי לגני פירושו באתי, היינו חזרתי
 8 **לְמָקוֹם שֶׁהָיָה עֵינָרִי**
 9 **בְּתַחֲלִילָה⁵**, בתחילת הבריאה,
 10 **דְּעֵינָר שְׂכִינָה בְּתַחֲתוּנִים**
 11 **הָיְתָה**, בתחילת הבריאה, עיקר גילוי
 12 והשראת השכינה היה דווקא בעולם
 13 הזה, העולם הנחות והתחתון ביותר
 14 **אֲלֹא שְׁעַל יְדֵי הַחֲטָאִים**
 15 שחטאו בני האדם, החל מחטא עץ
 16 הדעת **סִילְקוֹ אֶת הַשְּׂכִינָה**
 17 **מִלְמַטָּה לְמַעְלָה** מהארץ לרקיע
 18 הראשון, ואחר כך, על ידי חטאים
 19 נוספים, נסתלקה השכינה ועלתה
 20 לרקיע השביעי, **וְאַחַר כֵּן עָמְדוּ**
 21 **שְׂבָעָה צְדִיקִים וְהִמְשִׁיכוּ אֶת**
 22 **הַשְּׂכִינָה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה**,
 23 אברהם אבינו הוריד את השכינה
 24 מהרקיע השביעי לשישי, והצדיקים
 25 שאחריו המשיכו והורידו את השכינה
 26 עוד מלמעלה למטה **עַד מוֹשֶׁה**
 27 **רַבִּינוּ, רוּעָה נֶאֱמָן שֶׁל כָּל**
 28 **יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׂבִיעִי**
 29 לאברהם אבינו (אברהם-יצחק-יעקב-
 30 לוי-קהת-עמרם-משה), **וְכָל**
 31 **הַשְּׂבִיעִין חֲבִיבִין⁶** (דברי
 32 המדרש על הכתוב בתורה לגבי ראש
 33 השנה 'בחודש השביעי באחד לחודש':

ביאור בדרך אפשר

42 אסא אל ה", בשנים שביעי חביב שנאמר 'והשביעית תשמטנה ונטשתה',
 43 בשמיטין שביעי חביב שנאמר (ויקרא כה, י) "וקידשתם את שנת החמישים",
 44 בימים שביעי חביב שנאמר "ויברך אלוקים את יום השביעי", בחדשים שביעי
 45 חביב שנאמר "בחודש השביעי באחד לחודש", **שֶׁהַמְשִׁיף מִשֶּׁה רַבְּנוּ אֶת**

בס"ד. יו"ד שבת, ה'תשכ"ב
(הנחה בלתי מוגה)

46 **הַשְּׂכִינָה מִרְקִיעַ הָרָאשׁוֹן**
 47 **לְאָרְץ** במתן תורה, **שֶׁזָּהוּ גִילּוֹי**
 48 והשראת השכינה בארץ **תְּכִלִּית**
 49 **הָעֲנָן** והמטרה של כל הבריאה,
 50 כדברי המדרש, **שִׁיְהִיָּה דִירָה לּוֹ**
 51 **יְהִפְרֵךְ בְּתַחֲתוּנִים⁷** שדווקא
 52 הארץ התחתונה, בעולם הזה שהוא
 53 העולם התחתון ביותר, תהיה מקום
 54 ראוי לגילוי אלוקות והשראת השכינה.
 55 **אֲךְ כִּדִּי שְׁעֲנָן זֶה** של גילוי
 56 האלוקות והשראת השכינה למטה
 57 בארץ **יְהִיָּה בְּקִבְעוֹת**, לא כמו
 58 במתן תורה שבו הגילוי היה לזמן
 59 מסוים ובסיומו לא נשאר קדושה
 60 בהר סיני, **הִנֵּה מִיַּד לְאַחֲרֵי**
 61 **הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׂכִינָה מִרְקִיעַ**
 62 **הָרָאשׁוֹן לְאָרְץ (בְּמַתָּן**
 63 **תּוֹרָה), נֶאֱמַר לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל**
 64 **הַצִּיּוּרִי וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ** מקום
 65 קבוע שבו יהיה **וְשִׁכְנָתִי**
 66 **בְּתוֹכָם⁸**, **דְּבַעְנָן הַמְּשַׁכָּן**
 67 **(דְּמִקְדָּשׁ אֵינָרִי מִשְׁכָּן**
 68 **וּמִשְׁכָּן אֵינָרִי מִקְדָּשׁ⁹** כמבואר
 69 בגמרא, מצינו שהמקדש נקרא משכן
 70 כמו שכתוב בתורה 'ונתתי משכני
 71 בתוכם' והכוונה לבית המקדש, וכן
 72 מצינו שהמשכן נקרא מקדש, ככתוב
 73 כאן בציווי על עשיית המשכן 'ועשו
 74 לי מקדש ושכנתי בתוכם') **נֶאֱמַר¹⁰**
 75 **וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכָּן עֹמְדִים, וּמִבְּאֵר**
 76 **הַרְבִּי הַרְיִי"צ** במאמר דיבור המתחיל 'באתי לגני' של שנת תש"י
 77 **בְּאֵרוֹכָה¹¹ שֶׁהָאוֹתִיּוֹת קָרַשׁ מוֹרִים עַל אוֹפֵן הָעֵבֹדָה**, היינו
 78 התוכן והמהות של עבודת ה' שעל ידה עושים 'דירה' לאלוקות בעולם הזה
 79 התחתון, **וְתַכְלִית** האופן הכי נעלה של **הָעֵבֹדָה הוּא שִׁיְהִיו עֲצֵי**
 80 **שֵׁטִים**, 'שיטים' מלשון שטות, וכאן הכוונה על **שְׁטוֹת דְּקְדוּשָׁה**,
 81 **שְׁזוּהֵי הָעֵבֹדָה** שבני ישראל עוברים את ה' באופן **שְׁלִמְעָלָה**
 82 **מִטַּעַם וְדַעַת**, מעבר למה שנדרש ומתחייב מצד השכל והדעת **שְׁעַל**

1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השנים-עשר מד"ה באתי לגני ה'שי"ת (סה"מ ה'שי"ת ע' 132 ואילך). 2) שה"ש ה, א.
 3) סה"מ שם ע' 111 ואילך. 4) שהש"ר עה"פ. 5) ב"ר פי"ט, ז. 6) ויק"ר פכ"ט, יא. 7) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג.
 8) ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. 8) תרומה כה, ח. 9) עירובין ב, א. 10) תרומה שם, טו. 11) ראה סה"מ
 ה'שי"ת ע' 114 ואילך. ע' 119 ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יְדִי זֶה שְׁעוּבָדִים אֶת ה' בִּשְׁטוֹת דְּקֻדְשֹׁהּ, לַמַּעֲלָה מֵטַעַם וְדַעַת מִתְקַנְיִם
 2 אֶת הַשְּׁטִיִּים (מִלְשׁוֹן שְׁטוֹת) דְּלַעֲוֹמַת זֶה שֶׁל הַיֶּפֶךְ הַקְּדוּשָׁה
 3 שֶׁנִּקְרָאת 'לַעֲוֹמַת זֶה' עַל פִּי הַכְּתוּב בְּקוּהַלֵּת זֶה לַעֲוֹמַת זֶה עֲשֵׂה אֲלוֹקִים,
 4 כְּמֵאֲמַר רַ"ל¹² אֵין אָדָם חוּטֵא אֱלָא אִם פֶּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ
 5 שְׁטוֹת, שְׁטוֹת שֶׁלֹּמֶטָה מֵטַעַם וְדַעַת,
 6 וְעַל יְדִי זֶה שְׁעוּבָדִים אֶת ה' ה'
 7 בִּשְׁטוֹת דְּקֻדְשֹׁהּ וּמִתְקַנְיִם אֶת
 8 הַשְּׁטוֹת דְּלַעֲוֹמַת זֶה' נִשְׁלְמָה
 9 הַפְּנוּנָה וְהַתְּכַלִּית שֶׁל הַבְּרִיאָה
 10 לְהִיּוֹת דִּירָה לּוֹ יִתְבַּרֵּךְ
 11 בַּתְּחִלָּתוֹנִים.
 12 וְעִבּוּדָה זֶה שֶׁל עֲשִׂית הָעוֹלָם הַזֶּה
 13 לְדִירָה' לְאֻלּוּקוֹת נַעֲשִׂית עַל יְדִי
 14 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמֵבֹאֵר כְּכֹמָה
 15 מְקוֹמוֹת¹³ בַּתּוֹרַת הַחֲסִידוֹת
 16 שְׁדוּקָא עַל יְדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 17 פּוֹעֲלִים הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת אֶת
 18 פְּעוּלָתָם (כְּמֵבֹאֵר בַּתּוֹרָה אֹר"י: "...
 19 מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שִׁירְדוּ וְנִתְלַבְּשׁוּ
 20 בְּדַבְרֵים גַּשְׁמִיִּים כְּמוֹ תְּפִילִין עַל קֶלֶף
 21 גַּשְׁמִי וְצִיצִית מִצְמַר גַּשְׁמִי וְכַדּוּמָה
 22 בְּשֵׂאֵר הַמִּצְוֹת וְכַשְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל מְנִיחַ
 23 אוֹתָם עַל רֹאשׁוֹ נִתְהוּוּהוּ בַּחֲנִית גִּילּוּי
 24 אֲלוּקוֹתוֹ... וְזֶה דְּרוּקָא כַּשְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל
 25 מְנִיחַ אוֹתָם עַל רֹאשׁוֹ, מַה שְׂאִין כֵּן
 26 כְּשֶׁמְנַחֲמִים עַל הַשׁוֹלְחָן לֹא נִתְהוּוּהוּ מִזֶּה
 27 שׁוֹם גִּילּוּי כֻּלָּל, הַגֵּם שֶׁמִּצַּח הָאָדָם הוּא
 28 גַּם כֵּן דְּבַר גַּשְׁם כְּמוֹ הַשׁוֹלְחָן, וְגַם
 29 כְּשֶׁעוֹבְדִים מְנִיחַ אוֹתָם לֹא יִצְמַח מִזֶּה
 30 גַּם כֵּן שׁוֹם גִּילּוּי כֻּלָּל וְהֵינּוּ כַּמְשֵׁל כּוֹחַ
 31 הַצּוּמַח שֶׁבֶאֱרֹץ שֶׁלֹּא בְּכָל מְקוֹם נִצְמַח
 32 הַפְּרִי וּבְמִדְבָר אֵינוֹ נִגְדֵּל צִמְחִים כֻּלָּל
 33 כְּמוֹ כֵּן דְּרוּקָא לְיִשְׂרָאֵל נִאֲמַר כִּי תְּהִי
 34 אִתָּם לִי אֶרֶץ חֶפְצִי..."). וְלִכֵּן בְּגַלֵּל
 35 מַעֲלָתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אֵלֶּה
 36 הַפּוֹעֲלִים גִּילּוּי אֲלוּקוֹת בְּעוֹלָם
 37 נִקְרָאִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּם בְּשֵׁם
 38 צְבָאוֹת הַיְיָ¹⁴, מִלְשׁוֹן צְבָא,
 39 שֵׁישׁ בּוֹ בְּמוֹשֶׁג 'צְבָא' שְׁלִשָּׁה
 40 פִּירוּשִׁים¹⁵, פִּירוּשׁ אַחַד צְבָא
 41 מִלְשׁוֹן אֲנָשִׁי חֵיל, חֵילִים
 42 לְוַחֲמִים, וְלִכֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים 'צְבָאוֹת הַיְיָ' כִּיּוֹן שִׁישְׁיִשְׁרָאֵל הֵם אֲנָשִׁי
 43 חֵיל הַמְּמַלְאִים וּמִשְׁלִימִים רְצוֹנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים

הַקֶּב"ה וּמְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו, פִּירוּשׁ שְׁנֵי וְצָבָא מִלְשׁוֹן זְמַן
 מוֹגְבֵּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב¹⁶ בְּאִיּוֹב הֲלֹא צָבָא זְמַן קְצוּב לְאַנּוּשׁ עָלַי
 אֶרְצֵן כְּמָה יִהְיֶה יָמֵי חַיִּי, שְׁעֵנֶנּוּ זֶה שִׁינָן לַעֲבֹדֶת ה' שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִכֵּן
 שֶׁנִּקְרָאִים צְבָאוֹת הַיְיָ כִּי הִדְבַר מוֹרָה עַל אוֹפֵן הָעִבּוּדָה, שְׁקִיּוּם
 הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא בְּאוֹפֵן
 שֶׁל הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּהַגְבֵּלֵת הַזְּמַן
 (וּמְקוֹם) לְמַטָּה וּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת
 הוּא בַּתּוֹךְ גְּרִי הַזְּמַן, וְהַפִּירוּשׁ
 הַשְּׁלִישִׁי וְצָבָא לְשׁוֹן צְבִיּוֹן
 וְיוֹפִי, שְׁעֵנֶנּוּ הַיּוֹפִי בָּא עַל
 יְדֵי הַהִתְּכַלֵּלוֹת וְשִׁילּוּב שֶׁל
 כְּמָה גְּיוֹנִים יִתְדוּ וְזֶהוּ שֶׁעֲבֹדֶת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲשִׂית עַל יְדֵי
 הַתְּכַלֵּלוֹתָם שֶׁל הַסּוּגִים הַשְּׁנוּיִם שֶׁל
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַחַד. וְעַל יְדֵי זֶה שְׁבִנִי
 יִשְׂרָאֵל, צְבָאוֹת הַיְיָ, מְקִימִים אֶת
 הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּאוֹפְנֵים הַנְּרִמּוּם
 בְּשִׁלּוֹשֶׁת הַפִּירוּשִׁים הָאֲמוּרִים בְּצָבָא'
 נִשְׁלָם וְנִפְעַל הָעֵנֶנּוּ דּוֹעֲשׂוֹ לִי
 מְקַדֵּשׁ וְשׁוֹכְנֵתִי בְּתוֹכָם בְּכָל
 פְּרֻטֵי הָעִבּוּדָה כְּפִי שְׁנַעֲשִׂים
 מִצַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כַּאֲשֶׁר
 צָבָא לְוַחֲמִים, בַּהִתְּלַבְּשׁוֹת בְּגִרְיֵי הַזְּמַן
 וּבַהִתְּכַלֵּלוֹת כֻּלָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַחַד.
 וְהִנֵּה לְאַחֲרֵי שֶׁבַעֵל הַהִילּוּלָא
 הַרְבִּי הַרִי"צ מְסִיִּים וְחוֹתָם אֶת
 שְׁנֵי הַמְּאָמְרִים הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁל
 'הַמֶּשֶׁךְ' זֶה (דִּיבּוּר הַמַּתְּחִיל 'בֵּאתִי
 לִגְנִי' וְדִיבּוּר הַמַּתְּחִיל 'הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנִּים')
 בְּעֵנֶנּוּ הַנּוֹכַר לְעֵיל, מוֹסִיף
 בְּהַמֶּשֶׁךְ בְּפִרְקִים הַבְּאִים לְבָאֵר
 אֶת הַכַּחוֹת שְׁנוֹתָנִים לְכָל אַחַד
 וְאֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, צְבָאוֹת הַיְיָ,
 מִלְמַעְלָה כְּדִי לְמַלֵּא
 וְלִהְיוֹת שְׁלִים עֲבֹדָה זֶה. וּמְקַדֵּשׁ
 לָזֶה לְנוֹשֵׂא הַכַּחוֹת הַנִּיחָנִים
 מִלְמַעְלָה הַקְּדָמָה כְּלָלִית בְּסִיעִיף
 י"א¹⁷ שֶׁל 'הַמֶּשֶׁךְ', וּמְבַאֵר,
 שְׁעֵנֶנּוּ הַצָּבָא קָשׁוּר עִם
 מִלְחָמָה, וְכַפִּי שְׁמַצִּינוּ
 בְּמִדְרָשׁ¹⁸ בְּנוֹגֵעַ לְשֵׁם צְבָאוֹת
 לְמַעְלָה שֶׁהוּא אַחַד מֵהַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁבָּהֶם נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרִיךְ-הוּא
 (שְׁנַעֲשֵׂה הַשֵּׁם 'צְבָאוֹת' נִפְעַל עַל יְדֵי הָעִבּוּדָה שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים

(12) סוטה ג, א. (13) ראה תו"א שמות נג, ד. ובכ"מ. (14) בא יב, מא. (15) סה"מ ה'שית ע' 125. (16) איוב ז, א. (17) סה"מ ה'שית ע' 131 ואילך. (18) שמו"ר פ"ג, ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 את ה' באופן דְּצָבָא), ועל כך מובא במדרש שהקדוש-ברוך-הוא אומר
2 פְּשָׁאֵי נְלָהֵם בְּרָשָׁעִים אָנִי נִקְרָא צָבָאוֹת, וְהֵינִי, שְׁפָלְלוֹת
3 עֲבוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהִנְהַגְתָּם בְּעוֹלָם (דוֹרְכֵינִי דִי וְעוֹלֵט
4 'לעבוד' את העולם) שבני ישראל עצמם יתנהגו על פי התורה ומצות
5 וְלַפְעוֹל שֶׁהָעוֹלָם כֻּלּוֹ יִתְנַהֵג
6 על פי תורה ומצות היא
7 בְּאֹפֶן שֶׁל מִלְחָמָה,
8 כְּמֵאמֶר¹⁹ הוֹדָה נְהָמָא אָפוּם
9 חֲרָבָא יִכּוּל לַחֵם עַל פִּי הַחֲרֹב
10 לאכול (אכילת הלחם באופן של בירור
11 ניצוצות הטוב מהרע והעלאתם
12 לקדושה, כרוכה במלחמה רוחנית).
13 וּמְבָאָר הַרְבִּי הַרִּי"צ בַּמַּמְרֵ,
14 שְׁבַמְלַחְמָה יֵשׁ שְׁנֵי עֲנָנִים,
15 הָעֲנָנִין הָרְאִישׁוֹן שֶׁבִשְׂבִּילֵו עוֹשִׂים
16 מִלְחָמָה הוּא, לְשָׁלוֹל שְׁלַל וְלָבוֹז
17 בּוֹ, וְהַשְּׁנִי, הַדְּרֹב הַשְּׁנִי שֶׁבִשְׂבִּילֵו
18 עוֹשִׂים מִלְחָמָה הוּא עֵינֵק עֲנָנִין
19 הַמְּלַחְמָה שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל
20 הַנִּצְחוֹן שִׁיְהִיָּה כְּרִצוֹן הַמְּלָךְ
21 שֶׁבִשְׂמֹו וּמִטְעֵמו מִתְנַהֵל מִלְחָמָה עַל
22 יְדֵי אֲנָשֵׁי הַחֵיל. וְהַגָּה, לְשָׁלוֹל
23 שְׁלַל וְלָבוֹז בּוֹ הוּא עֲנָנִין שֶׁל
24 טַעַם וְדַעַת, וִישׁ לְכַךְ הַצֹּדֵקָה מִצַּד
25 הַשְּׂכַל וְהַיְגִיוֹן, וּבְמֵילָא יֵשׁ בָּהּ
26 הַשְּׁבֹוֹן וִישׁ מְקוֹם לַעֲרִיכַת שִׁיּוּלִים
27 שֶׁל רִיוּחַ וְהַפְסַד וְלִבְחוֹן וְלַמְדוּד
28 בְּמָה כְּחוֹת צְרִיף וְכַדָּא
29 לְהַשְׁקִיעַ בְּהַמְּלַחְמָה שִׁיְהִיָּה
30 בְּעֵרְף הַשְּׁלַל וְהַבִּיזָה שְׂרוּצִים
31 לְהַשִּׁיג עַל יְדֵהּ וּמוֹבֵן שֶׁאֵם עַל
32 יְדֵי מִלְחָמָה אִפְשֵׁר לְהַשִּׁיג רַק שֶׁל
33 מוֹעֵט, אֵין הֵיגוֹן לְהַשְׁקִיעַ בְּמִלְחָמָה זֶה
34 כְּחוֹת רַבִּים וְעִצּוּמִים. מַה שְּׂאִין
35 כֵּן בְּנוֹגַע לְעֵינֵק עֲנָנִין
36 הַמְּלַחְמָה שֶׁהוּא עֲנָנִין הַנִּצְחוֹן
37 שִׁיְהִיָּה כְּרִצוֹן הַמְּלָךְ, כֵּינֵן
38 שְׂמִדוּבָר אֹדוֹת רְצוֹן שְׂקָשׁוֹר
39 עִם עִצָּם הַמַּצִּיאוֹת וְהַמְהוֹת שֶׁל
40 הַמְּלָךְ וְלֹא בְּאִיזוֹ שְׁהִיא כּוֹנֵה פִּרְטִית
41 מִסּוּיִמַת וּמוֹגַבְלַת, הַרִּי זֶה
42 לְמַעַלָּה מִכָּל הַחֲשְׁבוֹנוֹת אֵין מְקוֹם לְעֵרוֹן שׁוֹם שִׁיּוּלִים וְשׁוֹב
43 חִישׁוּכִים וְלְמַעַלָּה מִטַּעַם וְדַעַת, וְלֹא מִתְחַשְׁבִּים בְּשִׂכַל וְכַהֲיָיוֹן,
44 שְׁלֵכֵן כִּיוֹן שֶׁהַמַּטְרָה שֶׁל מִלְחָמָה הִיא לְעִשׂוֹת רְצוֹן הַמְּלָךְ וְלְהַשִּׁיג נִיצְחוֹן

על ידי מלחמה למעלה מטעם ודעת, ובגמשל, להשלים את הכוונה האלוקית
ולכבוש את העולם ולעשותו למקום של גילוי אלוקות, נִדְרָשֶׁת גַּם
הַעֲבוּדָה מִלְמַטָּה מִצַּד הָאָדָם הַעוֹבֵד אֶת עֲבוּדַת ה' בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחַתּוֹן
לְהִיּוֹת בְּאֹפֶן כְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר לְעִיל שֶׁהַעֲבוּדָה צְרִיכָה
לְהִיּוֹת בְּאֹפֶן שֶׁל שְׁטוּת דְּקִדּוּשָׁה, לְמַעַלָּה מִטַּעַם
וְדַעַת בְּהַתְּמַסְרוֹת עַל-שְׂכִלִית, מִעֵבֶר
לְמַה שֶׁמִּתְבַּקֵּשׁ וּמִתְחַיִּיב עַל פִּי הַשְּׂכַל
וְהַהֲיָיוֹן.
וּבְשִׁבִיל זֶה כְּדֵי שֶׁאֲנָשֵׁי הַחֵיל אֲכַן
יִשְׁיֵגוּ אֶת נִיצְחוֹן הַמִּלְחָמָה, שִׁיְהִיָּה כְּפִי
רְצוֹן הַמְּלָךְ, פּוֹתִיחִים וּמַגִּילִים
וּמְבַזְּזִים וְנוֹתְנִים לְאֲנָשֵׁי הַחֵיל
הָעוֹשִׂים אֶת מִלְחָמָה אֶת
הָאוּצְרוֹת הַיְקָרִים שֶׁהֵיוּ
טְמוּנִים גְּנוּזִים וְנִעְלָמִים מִכְּמָה
דּוֹרוֹת, וּמוֹסְרִים אוֹתָם
לְפָקִידֵי הַחֵיל מִפְּקִדֵי הַצַּבָּא
בְּשִׁבִיל אֲנָשֵׁי הַחֵיל הַלּוֹחֲמִים,
כְּדֵי שֶׁעַל יְדֵי הָעֵזֶר דְּבִזְבוּ
הָאוּצְרוֹת יִנְצְחוּ אֲנָשֵׁי הַחֵיל אֶת
הַמְּלַחְמָה וְיִוָּשְׁלֵם וְיִתְמַלֵּא
וְיִתְקַיֵּם רְצוֹן הַמְּלָךְ. וְזוֹהִי
כְּלָלוֹת הַהַקְדָּמָה לְהַתְּמַשֵּׁף
בְּחַנּוּכִים שִׁיתְבָּאָרוּ מִכָּאֵן וְלְהַבָּא,
שְׂבָא לְבָאָר אֶת עֲנִינִים וּמַהוֹת
שֶׁל הַכְּחוֹת הַרוּחָנִים שֶׁנּוֹתְנִים
לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל מְלַמְעָלָה, וּמְבָאָר
בְּכָלְלוֹת שֶׁהֵם אוּצְרוֹת שְׂבָדוּךְ
כֻּלָּל, לֹא בְּמַצַּב שֶׁל מִלְחָמָה הֵם
סְתוּמִים וְנִעְלָמִים כּוֹ, וְהַפְּנוּנָה
כַּעֲת, בְּשִׁבִיל נִיצְחוֹן מִלְחָמָה הִיא
דְּרָקָא לְפִתּוּחַ אוֹתָם שֶׁהַאֲצוּרוֹת
לֹא יִהְיוּ עוֹד סְתוּמִים וְנִעְלָמִים אֵלָא
גְּלוּיִים, וְאַחַר כֵּן לְאַחַר שֶׁהַאֲצוּרוֹת
יִהְיוּ גְּלוּיִים לְתַת אוֹתָם אֶל
הַמְּקַבְּלִים הֵם אֲנָשֵׁי הַחֵיל,
וְהַנְּתִיבָה שֶׁל הָאוּצְרוֹת לְאֲנָשֵׁי הַחֵיל
תְּהִיָּה בְּאֹפֶן דְּאוּצְרֵךְ הַטוֹב
לְנוֹ תְּפַתַּח²⁰, כְּנוֹסַח הַפִּיּוּט
שְׂאוּמִרִים בְּחוּדֵשׁ תְּשׁוּרִי (וְאֵף שֶׁלְפִי
פְּשׁוּטוֹ יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁמְבַקְשִׁים מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁיִּפְתַּח לֵנו אֶת אוּצְרוֹ הַטוֹב,
מִשְׁמַעוֹת הַהַדְּגָשָׁה הִיא שֶׁמְבַקְשִׁים שִׁיִּפְתַּח עֲבוּרוֹנוֹ אֶת אוּצְרוֹ הַטוֹב לְנו,
כְּלוּמַר טוֹב גְּלוּיֵי גַם לְפִי הַמוֹשְׁגִים שֶׁלֵנו, וְכַפִּי שֶׁמִּשְׁמִיךְ) הֵינִי, שֶׁהַמְּקַבְּלֵי

ביאור בדרך אפשר

1 יְרֵגִישׁ שְׁוֹהוּ טוֹב שְׁלוֹ, בְּיַחַד עִם הַיּוֹתוּ טוֹב וּשְׂפַע נִמְשָׁף
 2 מֵהָאוֹצְרוֹת הַסְּתוּמִּים שְׁמַלְמַעְלָה²¹.
 3 (ב) וּמִמְשִׁיף לְבָאֵר (בְּסַעֲיָף י"ב²² שֶׁל הַמַּאֲמֵר הַשְּׂיִיף לְשַׁנַּת
 4 הַהַיּוֹלָא הַי"ב הַיָּא שְׁנַת תַּשְׁכ"ב שְׁבַה נֶאֱמַר מֵאֲמֵר זֶה) פְּרָטִי
 5 הַדְּבָרִים בְּעֵנֵן הָאוֹצֵר שְׁנִיתן
 6 לְאֲנָשֵׁי הַחֵיל, כְּפִי שֶׁהוּא בְּנִמְשָׁל
 7 לְמַעְלָה בַּאֲלוּקוֹת (לְאַחֲרֵי
 8 הַהַקְדָּמָה הַכְּלָלִית אֹדוֹת
 9 הַכַּחוֹת שְׁנוֹתָנִים לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל,
 10 צְבֹאוֹת הַיָּ"ב מְלַמְעָלָה) וְהַתְּחַלַּת
 11 הָעֵנֵן בְּסַעֲיָף י"ב שֶׁל הַמַּאֲמֵר הַיָּא
 12 בְּמִילִים: "וְהִנֵּה לְהַבִּין עֵנֵן
 13 הָאוֹצֵר לְמַעְלָה כּו"ו". וְהָעֵנֵן
 14 בְּזֶה, תְּחִילַת הַבִּיאור הַיָּא בְּמִילִים
 15 אֵלֶּה, הֵינּוּ שֶׁהַמוֹשֵׁג 'אוֹצֵר' לְמַעְלָה
 16 דּוֹרֵשׁ בִּיאור דְּלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוֹבֵן
 17 אִיךָ שְׂיִיף יִתְכַּן עֵנֵן הָאוֹצֵר
 18 לְמַעְלָה, שֶׁהוּא בְּדוּגְמַת
 19 הָאוֹצֵר שְׁבִמְשָׁל שְׁהַמְלִיךְ אֵינּוּ
 20 רוֹצֵה לְפַתְחוֹ וְלַהֲשַׁתְּמֵשׁ בוֹ
 21 עֲבוּר צָרְכָיו הַרְגִילִים, בֵּינָן שְׁחָס
 22 עָלָיו (זִשְׁאֲלַעֲוֹעֵט אִים מַעֲנִיין
 23 לַחֲסוֹךְ וְלֹא לְבוֹזוֹ אוֹתוֹ), לְהַיּוֹתוֹ
 24 כִּי הָאוֹצֵר הַיָּקָר כּוֹלֵל בְּתוֹכּוֹ גַּם כָּל
 25 מַה שְׁנֶאֱסַף וְנִקְבָּץ מְדוּרוֹת
 26 שְׁלִפְנֵי זֶה שֶׁאֲסַפּוּ וּגְנּוּ אֲבוֹתָיו
 27 וְאֲבוֹת אֲבוֹתָיו שֶׁל מֶלֶךְ זֶה, וְהוּא
 28 הָאוֹצֵר הַמְדוּבֵר יָקָר יוֹתֵר מִכָּל
 29 צָרְכֵי הַמְלִיךְ, וְאֵינּוּ מוֹבֵן, אִיךָ
 30 שְׂיִיף אִיךָ יִתְכַּן לֹאמֵר לְמַעְלָה
 31 שְׂיִשְׁנֵנו עֵנֵן שֶׁהוּא בְּכַחֲנִית
 32 צָרְכֵי הַמְלִיךְ, וְאַף עַל פִּי כּוֹ,
 33 בְּשִׁבִיל עֵנֵן זֶה שְׁמוּגָדֵר כִּצְרִכֵי
 34 הַמֶּלֶךְ לֹא נּוֹגְעִים בְּהָאוֹצְרוֹת,
 35 וְנִשְׁאַרִים הָאוֹצְרוֹת הַגְּנוּזִים
 36 סְתוּמִים וְחֲתוּמִים, אֲלֵא אִם
 37 כּוֹ כְּשִׁישְׁנֵנו עֵנֵן שֶׁל מְלַחְמָה
 38 וְצָרִיף לְפַעוֹל הַנִּצְחוֹן לְהַיּוֹת
 39 כְּרִצוֹן הַמְלִיךְ שֶׁאֵין כֵּן פּוֹתָחִים אֵת
 40 הָאוֹצְרוֹת וְכֵן מְבוֹבִים אוֹתָם -
 41 דְּלִכְאוּרָה אִיךָ שְׂיִיף אִיךָ יִתְכַּן
 42 לְמַעְלָה בַּאֲלוּקוֹת שְׂיִהֲיָה עֵנֵן
 43 נַעֲלָה יוֹתֵר מִצְרִכֵי הַמְלִיךְ,

ביאור בדרך אפשר

44 שְׁלֹכֵן מִפְּנֵי שְׁאוֹתוֹ עֵנֵן (הָאוֹצֵר הַיָּקָר) יוֹתֵר חָשׁוּב מִצְרֵי הַמֶּלֶךְ אֵין
 45 מְשַׁתְּמָשִׁים בוֹ בְּשִׁבִיל צָרְכֵי הַמְלִיךְ, וְלֹאִיךָ, מִצַּד שְׁנֵי דְוָקָא
 46 בְּמִלְחָמָה עִם מְנַגֵּד אוֹיֵב שֶׁל הַמֶּלֶךְ, אֲזִי פּוֹתָחִים אֵת הָאוֹצְרוֹת
 47 הַסְּתוּמִּים וְחֲתוּמִים שְׁמַלְמַעְלָה וּמִשְׁתַּמְשִׁים בָּהֶם בְּשִׁבִיל הַנִּיצְחוֹן
 48 בְּמִלְחָמָה?
 49 וְעַל זֶה מְבָאֵר הַרְבֵּי הַרִי"צ
 50 בְּמַאֲמֵר, שְׂפָדֵי לְהַבִּין עֵנֵן
 51 הָאוֹצֵר לְמַעְלָה (וְלַעֲנוֹת עַל
 52 הַשְּׂאֵלָה אִיךָ יִתְכַּן שְׁמִצַּד אַחַד אֵין
 53 מִשְׁתַּמְשִׁים בְּאוֹצֵר בְּשִׁבִיל 'צְרִכֵי הַמֶּלֶךְ'
 54 וּמִצַּד שְׁנֵי כֵן מִשְׁתַּמְשִׁים בוֹ בְּשִׁבִיל
 55 נִיצְחוֹן הַמִּלְחָמָה) הוּא עַל פִּי
 56 מְאָמֵר הַתִּיקוּנֵי זֶה־ר²³ אֹדֵר
 57 אֵין סוּף לְמַעְלָה מִתַּעֲלֵם וּמִתְּכַסֶּה
 58 עַד אֵין קָץ, וְלִמְטָה מִתְּגַלָּה
 59 וּנְמַשֵּׁךְ עַד אֵין תְּכָלִית
 60 (כְּדִלְקָמֵן סַעֲיָף ז').
 61 (ג) וְהָעֵנֵן בְּזֶה, דְּהִנֵּה, בְּעֵנֵן
 62 מִשְׁמַעוֹת הַמוֹשֵׁג אֹדֵר אֵין סוּף לֹשׁ
 63 בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת שְׁנֵי פִירוּשִׁים²⁴.
 64 פִּירוּשׁ הָרֵאשׁוֹן, אֹדֵר שֶׁל אֵין
 65 סוּף, כְּלוּמַר, הָאֵרֶה וְהַתְּפַשׁוּטוֹת
 66 וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הָאֵין-סוּף וּפִירוּשׁ
 67 הַשְּׂנִי, שֶׁהָאֹדֵר עֲצָמוֹ עַל אֵף
 68 שֶׁהוּא אֹדֵר וְלֹא עֲצֻמִּית הָאֲלוּקוֹת, מְכַל
 69 מְקוֹם הוּא גַּם הָאֹדֵר עֲצָמוֹ אֵין
 70 סוּף. וּמְבָאֵר בְּהַמְאָמֵר,
 71 שְׂבַעֲנֵן הַמְדוּבֵר כָּאֵין שְׂאוֹר אֵין
 72 סוּף הוּא לְמַעְלָה עַד אֵין קָץ וְלִמְטָה
 73 עַד אֵין תְּכָלִית' הַכְּפוּנָה הַיָּא
 74 כְּפִירוּשׁ הַשְּׂנִי שֶׁהָאֹדֵר עֲצָמוֹ הוּא
 75 בְּכַחֲנִית אֵין סוּף. וְטַעַם
 76 הַדְּבָר, כִּי, בְּאֲמִיתִית הָעֵנֵן,
 77 לְפִי הַמִּשְׁמַעוֹת הָאֲמִיתִית וְהַמְדוּיקָת
 78 שֶׁל הַמוֹשֵׁג הַלְשׁוֹן "אֵין סוּף"
 79 קָאֵי מְכוּוֹן רַק עַל עֵנֵן הָאֹדֵר
 80 הַמְאִיר וּמִתְּגַלָּה וּמְאִיר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ
 81 הוּא בְּעֲצָמוֹ (וְלַמְעָלָה יוֹתֵר
 82 בְּדוּגְמַת יוֹתֵר נַעֲלוֹת מִעֵנֵן הָאֹדֵר הוּא

(21) בכל הנאמר עד כאן ראה ד"ה באתי לגני תשי"א - תשכ"א. (22) סה"מ ה'שי"ת ע' 132 ואילך. (23) סוף תיקון נו. וראה זהר חדש יתרו לר, סע"ג. (24) ראה לקו"ת פקודי ז, ב. המשך תרס"ו ע' קסה ואילך. ע' קעב ואילך. המשך תער"ב ח"א

ביאור בדרך אפשר

1 ענין של שם, שבכמה פּרטים שם ואור ענינם אָחַד²⁵
 2 וכמבואר ב'לקוטי תורה': "שמו הוא בחינת אור וזו על דרך משל הנמשך מן
 3 המאור [עצמות האלוקות, מקור האור] ברצונו הטוב וקודם שנברא העולם היה
 4 הוא ושמו בלבד שהיה האור כלול במאור והיה בחינת אין לגמרי כמו שבמאור
 5 השמש הזוי כלול בבחינת אין לגמרי
 6 ואחר כך נמשך להיות בחינת זיו ובו
 7 היה הצמצום ונמשך בחינת קו כר' ולכן
 8 על בחינה זו שייך לקרותו אין סוף
 9 דווקא כי האור הוא זיו והמשכה וגילוי
 10 שנמשך ממהותו ועצמותו ועל המשכה
 11 זו שייך לומר שנמשך ומתפשט
 12 בבחינת אין סוף כר' ולכן בבחינת
 13 הכתר שיש בו בחינה תחתונה שבאין
 14 סוף, שייך בו לשון עדי עד שהוא
 15 פירוש נצחיות דהיינו ממש בחינת אין
 16 סוף. והוה משובת ומפואר עדי עד שמו
 17 הגדול. שמו הגדול היינו בחינת כתר.
 18 כי מלכות נקרא שם סתם והכתר
 19 שנמשך ממלכות דאין סוף נקרא שמו
 20 הגדול ולכן הוא עדי עד בבחינת אין
 21 סוף..."), פּמוּבָא בְּלִקוּטֵי תוֹרָה
 22 פְּרָשַׁת פְּקוּדֵי²⁶ מָה שֶׁהִקְשָׁה
 23 הַרְמ"ע המקובל רבי מנחם עזריה
 24 מפאנו בַּהֲקַדְמָה בְּסֵפֶר יוֹנָת
 25 אֶלֶם וּבִסְפָר פְּלַח הַרְמוּן²⁷,
 26 לְמָה נִקְרָא הָאוֹר הָאֱלוּקֵי אוֹר
 27 אֵין סוֹף, שֶׁלְכַאוּרָה הִיָּה רְאוּי
 28 לְקָרוֹתוֹ אֵין לוֹ תַחְלָה, דִּהְיִינוּ
 29 שֶׁהוּא קְדָמוֹן שֶׁהִיָּה קִים תְּמִיד,
 30 לֹא כְמוֹ הַנְּבִרָאִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ מֵאֵין לִישׁ,
 31 פִּי בְּכֻלָּל קְדָמוֹן הוּא בְּנֻדְאֵי
 32 נְצַחִי, כִּי אִם דָּבָר הוּא קְדָמוֹן בּוּדְאֵי
 33 שֶׁהוּא גַם קִים לְנֻצַח וְאֵין סוֹף וְאֵין קֵץ
 34 לְמִצְיָאוֹתוֹ, וְלִכֵּן 'קְדָמוֹן' כּוֹלֵל 'נְצַחִי'
 35 אֲבָל בְּכֻלָּל נְצַחִי אֵין קְדָמוֹן,
 36 אֲבָל יְכוּל לְהִיָּת דָּבָר שֶׁנְּבִרָא מֵאֵין לִישׁ
 37 וְאֵינוֹ קְדָמוֹן וּבְכֻל זֹאת הוּא נְצַחִי וְלִכֵּן 'נְצַחִי' לֹא כּוֹלֵל קְדָמוֹן לְפִי
 38 שֶׁהַשְּׂכָלִים הַנְּבִדְלִים הֵינּוּ הַמְּלֻאָכִים (וּבְמִקְוִם אַחֲרָי²⁸ הַלְשׁוֹן
 39 הוּא כְּמָה מֵהַנְּבִרָאִים) הֵם נְצַחִים בְּרִצּוֹן הַבּוּרָא יִתְבַּרְךָ כִּי
 40 כִךְ עֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל הַבּוּרָא שִׁתְקִימוֹ תְּמִיד לְלֹא הַפְסֵק (הֵינּוּ שֶׁאֵין לָהֶם
 41 סוֹף) אֵף עַל פִּי שֶׁהֵם נְבִרָאִים מְחוּדְשִׁים מֵאֵין לִישׁ (הֵינּוּ
 42 שֵׁישׁ לָהֶם תַּחְלָה) וְאֵינֶם מוּגֵדִים כִּי קְדָמוֹן?

ביאור בדרך אפשר

וְתִירֵץ הַרְמ"ע, שֶׁמְכַל מְקוֹם הָאוֹר הָאֱלוּקֵי נִקְרָא 'אֵין סוֹף' וְלֹא 'אֵין לוֹ'
 תַּחְלָה, דְּמָה שֶׁאֵנוּ קוֹרִין אֵין סוֹף, אֵין רִצּוֹנוֹ לֹמַר לְתַאֲרָא
 מֵהוּתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ יִתְעַלָּה חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵם הַכוּוּנָה הֵייתָ לְעֲצוּמֹת
 הָאֱלוּקוֹת אֲכֵן יוֹתֵר מֵתֵאִים לֹמַר 'אֵין לוֹ תַּחְלָה' וְבוּה נִכְלָל הֵן שֶׁהוּא קְדָמוֹן
 וְהֵן שֶׁהוּא נְצַחִי אֶלְאָ הַתּוֹרָא 'אֵין
 סוֹף' מִתִּיחַס רַק לְבְּחִינַת שְׁמוֹ
 יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר
 וְזִיו הַתְּפִשּׁוּת וְהָאֵרָה מֵעֲצוּמֹת,
 שֶׁאֵין לוֹ סוֹף. וְכִיּוֹן
 שְׁאוּמְרִים שֶׁאוֹר זֶה הוּא
 לְמַעְלָה עַד אֵין קֵץ וְלִמְטָה
 עַד אֵין תַּכְלִית, הֵינּוּ, שֶׁאֵין
 בּוֹ הַגְּבֻלוֹת לֹא בְּמִידַת הַעֲלִיָּה
 וְהַתְּעַלְמוֹת שֶׁלוֹ לְמַעְלָה וְלֹא בְּמִידַת
 הַהִמְשָׁכָה וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁלוֹ לְמַטָּה, הֲרִי
 מוּיָן שֶׁהָאוֹר עֲצָמוֹ הוּא
 בְּבְחִינַת אֵין סוֹף כְּפִירוּשׁ הַשֵּׁנִי
 הַמּוּבָא לְעִיל (וְלֹא כְּפִירוּשׁ הָרִאשׁוֹן
 שֶׁהוּא אֵין סוֹף).
 וּמְבָאָר בְּהַמְאָמֵר, שֶׁטַעַם
 הַדְּבָר שֶׁהָאוֹר עֲצָמוֹ הוּא
 בְּבְחִינַת אֵין סוֹף, הוּא לְפִי
 שֶׁהָאוֹר הוּא מֵעֵין הַמְאֹרֵי כִי
 לָאוֹר שֶׁנִּמְשָׁךְ וְתַגְלָה וְתַפְשֵׁט
 מֵהַמְאֹר, מְקוֹר הָאוֹר, יֵשׁ תְּכוּנוֹת
 דּוּמוֹת לְמְאֹר, וְכִיּוֹן שֶׁהַמְאֹר עֲצָמוֹ
 הוּא אֵין סוֹף, גַּם הָאוֹר הַנִּמְשָׁךְ וְהַמְאֹרֵי
 מִמֶּנּוּ הוּא אֵין סוֹף, וְכִפִּי שֶׁמִּמְשִׁיךְ
 וּמְבָאָר.
 וְהֵעֲנִין בְּזָה, שֶׁאוֹר מֵעֵין הַמְאֹרֵי
 כְּמְבֹאָר בְּמִקְוִם אַחֲרָי²⁹ בְּתוֹרַת
 הַחֲסִידוֹת שֶׁעֲנִין זֶה שֶׁהָאוֹר
 עֲצָמוֹ הוּא לֹא רַק אוֹר הַנִּמְשָׁךְ
 מֵהָאֵין סוֹף אֲלֹא הוּא עֲצָמוֹ בְּבְחִינַת
 אֵין סוֹף, הוּא לְכַאוּרָה
 סְתִירָה מְיֻנִּיָּה וְכִיָּה בּוֹ בְּעֲצוּמוֹ,
 הֵינּוּ בְּאֵמִירָה זֹאת עֲצָמָה שֶׁהִיָּה עֲנִין הָאוֹר פְּשָׁמוֹ בֵּין הָאוֹר, הָאוֹר
 חָזוּ וְהַתְּפִשּׁוּת בְּלִבָּד שֶׁל הַמְאֹרֵי, מְקוֹר הָאוֹר, וְאֵיךְ שֶׁיִּיךְ אֵין יִתְכַּן
 לֹמַר שֶׁהוּא הָאוֹר שֶׁאֵינוֹ אֲלֹא הָאֵרָה אֵין סוֹף לְאֲמִיתוֹתוֹ שֶׁל עֲנִין,
 אֵין סוֹף אֲמִיתִי הֵינּוּ, שֶׁאֵין בּוֹ הַגְּבֻלוֹת כֻּלָּל וְהִיָּה הוּא רַק הָאֵרָה?
 אֵף הֵעֲנִין הוּא, שֶׁזֶּה שֶׁהָאוֹר הוּא אֵין סוֹף, אֵין זֶה מְצָד
 עֲצָמוֹ וְלֹא מִשּׁוֹם שֶׁישׁ בּוֹ תְּכוּנוֹת שֶׁל אֵין סוֹף אֲמִיתִי מְצָד הַעֲצָמוֹ וְהַמְהוּת

ס"ע צד ואילך. ובכ"מ. 25) ראה לקו"ת פקודי שם. בהר מא, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' רסא. סהמ"צ להצ"צ קנב, ב. המשך תער"ב שם ע' תרכג ואילך. ועוד. 26) שם. 27) שער ד פ"ג. 28) פלח הרמון שם. המשך תרס"ו ע' קסה. 29) ראה המשך תרס"ו שהובא לקמן ס"ה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 שלו עצמו, אֵלָא הסיבה לכך שהאור הוא אין סוף היא לְפִי שְׁהָאֹר
2 נִמְצָא ובא ומתגלה ומאיר מִהֶמְאֹר וְהוּא האור יש לו תכונות מְעִין
3 הֶמְאֹר, ולכן אין להתפלא איך ייתכן שגם האור הוא אין סוף לפי האמת,
4 וכפי שממשיך ומבאר עוד.
- 5 דְהֵנָּה, יְדוּעָ 30 בתורת החסידות
6 שְׁמֵהֶמְאֹר יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁנֵי
7 אֹפְנֵי הַשְּׁפָעָה וגילוי והמשכה,
8 אֹפֶן הַשְּׁפָעָה שְׁנֹקְרָא בְּשֵׁם
9 אֹר, וְאֹפֶן הַשְּׁפָעָה שְׁנֹקְרָא
10 בְּשֵׁם שְׁפַע. וְהַחִילוּק הַהִבְדֵּל
11 בִּינֵיהֶם בין 'אור' ל'שפע', דְעֵנִין
12 הַשְּׁפַע הוא שְׁנַמְשָׁף ומתגלה
13 מִמְקוֹר הַשְּׁפַע מְצִיאֹת דְּבָר
14 וּמַהוּת דְּבָר, וְעַל דֶּרֶךְ מַה
15 שְׁתִּכְבֵּד 31 באיוב שְׁפַעַת מִים
16 תִּכְסֶּה, דְהַמְשַׁכַּת וְהַתְּגַלּוֹת וּנְבִיעַת
17 הַמֵּיִם מִהַמְעֵין הִיא בְּאֹפֶן
18 שְׁנַמְשָׁף מַהוּת שֶׁל מִים מַה
19 שֶׁנִּשְׁפַע וְיוֹצֵא מִהַמְקוֹר הוּא מַהוּת שֶׁל
20 מִים בְּדוּק כְּמוֹ הַמֵּיִם הַנִּמְצָאִים בְּמִקוֹר
21 עֲצֻמוֹ, מַה שְּׂאִין בֶּן הַתְּגַלּוֹת
22 וְהַשְּׁפָעָה בְּאֹפֶן שֶׁל אֹר, כְּמוֹ
23 לְמַשֵּׁל אֹר הַשְּׁמֶשׁ, אֵינּוּ
24 מְצִיאֹת וּמַהוּת דְּבָר, אֵלָא רַק
25 הָאָרֶז בְּלִבְד מִהַמְקוֹר עֲצֻמוֹ,
26 שְׁלֹכֵן אֵינּוּ פּוֹעֵל הַאֹר הַנִּמְשָׁךְ
27 מִהַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹם שִׁינוּי בְּהַשְּׁמֶשׁ
28 וְלֹא נִחְסֵר כְּלוּם בְּהַשְּׁמֶשׁ
29 (בשונה ממים היוצאים מהמעין
30 שהמים שיצאו כבר אינם במעין).
31 אָמְנָם, מְצִד דְּבַר זֶה עֲצֻמוֹ זֶה
32 שֶׁהָאֹר הוּא אַהֲרָה בְּלִבְד שֶׁלְכֹאֲרֵה
33 הוּא חִסְרוֹן בְּאֹפֶן הַהִשְׁפָּעָה, מֵאִידֶךָ,
34 מִצֵּד זֶה עֲצֻמוֹ יֵשׁ מְעַלָּה בְּעֵנִין
35 הָאֹר, שְׁעַל יְדֵי הָאֹר יְכוּל
36 לְהִיּוֹת לְמִי שֶׁמִּקְבֵּל אֶת הָאֹר וְהָאֹר
37 מֵאִיר בּוֹ שְׂיִכּוֹת אֶל הֶמְאֹר,
38 לְפִי שְׁהָאֹר הוּא מְעִין
39 הֶמְאֹר וְלִכְּנֵן מִי שֶׁמִּקְבֵּל אֶת הָאֹר
40 וּמִתְחַבֵּר אֶל הָאֹר, לְמַעֲשֵׂה יֵשׁ לוֹ שְׂיִכּוֹת עִם הַמְאֹר. וְכִמּוֹ שְׁנֹקְרָא
- בְּמֵאֲמָרִים הַקּוֹדְמִים³² שֶׁל שְׁנַה זֶה, תִּשְׁכַּח בְּשַׁעַל יְדֵי הָאֹר מִתּוֹךְ
הִיכָרוֹת וְהַתְּבוּנוֹת בְּטִיבּוֹ שֶׁל הָאֹר אֶפְשָׁר לְהַפִּיר אֶת הֶמְאֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ
בֵּא הָאֹר, אִם הוּא אֹר הַנֵּר, אֹר הַלְּבָנָה אוֹ אֹר הַשְּׁמֶשׁ³³
כִּי לְאֹר שֶׁל כֹּל מְאֹר יֵשׁ תְּכוּנוֹת דּוּמוֹת לְמְאֹר וְלִכְּנֵן אֹר הַנֵּר שׁוֹנֵה מְאֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, לְמַשֵּׁל.
- וְעֵנִין זֶה שְׁהָאֹר הוּא מְעִין
הֶמְאֹר כְּפִי שֶׁהוּא לְמַעֲלָה בְּאִלּוּקוֹת
שֶׁהָאֹר הַנִּמְשָׁךְ מִעֲצֻמוֹת הַאִלּוּקוֹת, עִם
הַיּוֹתוֹ רַק הָאֲרָז, בְּכֹל זֹאת הוּא עֲצֻמוֹ
אֵין סוֹף בְּרוּמָה לְמְאֹר הוּא עַד
כְּדֵי כֶּף שְׁמַצֵּד זֶה שֶׁהָאֹר הוּא
מְעִין הַמְאֹר נִעֲשֶׂה עַל יְדֵי
הָאֹר הַתְּהוּוֹת הַבְּרִיאָה יֵשׁ
מֵאֵין³⁴, כְּפִי שְׁמִבְּאָר
אֲדָמוֹ"ר הַזֵּקֵן בְּאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ
הַיְדוּעָה בְּסִפְרֵי הַתְּנַיִם דִּיבּוּר
הַמְּתַחֵל מְדַבְּרֵי הַזוּהַר
לְגַבֵּי עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת אֵיהּ וְחִילוּהִי
חַד אֵיהּ וְגִרְמוּהִי חַד, הוּא,
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ וְהָאֹרוֹת שֶׁל
הַסְּפִירוֹת, הֵם דְּבַר אֶחָד, וְהוּא וְהַכֹּלִים
שֶׁל הַסְּפִירוֹת הֵם דְּבַר אֶחָד (כִּי גַם
הָאֹרוֹת וְגַם הַכֹּלִים בְּטָלִים לְאִלּוּקוֹת
בְּבִטּוּל מוֹחֵלֶט) וּבְאַגְרַת הַקֶּדֶשׁ
שְׁפּוֹתַחַת בְּמִילִים אֵלוֹ מְבֹאֵר
שֶׁהַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאֵין הִיא
מִהַפְּלִים דְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת
שְׁבֵהֵן בְּכֹלִים מְלוּבָּשׁ הַקּוֹ הָאֹר
הַדָּק וְהַמְצוּמָצֵם מְאֹר אֵין סוֹף
שְׁהָאֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ הָאִיר הַקּוֹ הוּא
כְּעֵין הֶמְאֹר וְהַמְאֹר, מְקוֹר הָאֹר,
הוּא מַהוּתוֹ וְעֲצֻמוֹתוֹ שֶׁל
הַמְּאֲצִיל הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא
שְׁמִצִּיאֹתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא עֲצֻמוֹ הוּא
מְעַצְמוֹתוֹ וְאֵינּוּ עֵלּוּל וְהוּא לֹא
קִיִּים מְאִיזָה עֵילָה מְסִיבָה וְגוֹרֵם
כֹּלִשְׁהוֹ שְׁקִדְמָה לוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם
כִּי הוּא קִדְמוֹן וְהוּא הַבּוֹרָא שֶׁל הַכּוֹל
וְלִכְּנֵן כִּיּוֹן שֶׁהוּא עֲצֻמוֹ קִיִּים לֹא
וּמִתְחַבֵּר אֶל הָאֹר, לְמַעֲשֵׂה יֵשׁ לוֹ שְׂיִכּוֹת עִם הַמְאֹר. וְכִמּוֹ שְׁנֹקְרָא

(א) סימן כ (קל, א ואילך).

(30) ראה המשך הג"ע 'קעג ואילך. המשך תער"ב שם ע' צה ואילך. (31) איוב כב, יא. לח, לר. (32) ד"ה ואלה שמות שנה זו (תו"מ חל"ב ע' 351 ואילך). (33) ראה המשך תער"ב שם ח"ב ע' תרעו. (34) ראה גם המשך תרס"ו ע' קסה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מאין ליש, וההכרה וההרגשה היא שֶהַנְּבִרָא הוּא מְצִיאוֹת יֵשׁ
 2 שאפשר להשיג אותה ואפילו למשש אותה, וְאֵילוּ הַבּוֹרָא וְהַמְּהַנְּה
 3 נְקָרָא אֵין, שְׁאֵינּוּ מְצִיאוֹת³⁶ לפי ההגדרות מציאות בגשמויות אלא
 4 אֵין, וְהֵינְנוּ, שְׁבַהֲרַגְשָׁתֶם של הנבראים שלמטה אֵין לָהֶם עֵילָה
 5 וְסִיבָה שְׁקַדְמָה לָהֶם, הָרִי עַל
 6 כְּרַחֲךָ בַּהֲרַח צְרִיף לֹמְרֵךְ
 7 שְׁהַתְּהוּוֹתֶם של נבראים אלה היא
 8 מְפַהוֹתוֹ וְעֲצֻמוֹתוֹ שֶׁל
 9 הַמְּאֲצִיל הַבוֹרָא בַּעֲצוֹ כְּרַחֲךָ
 10 הוּא שְׁמְצִיאֹתוֹ הוּא
 11 מַעֲצֻמוֹתוֹ וְאֵינּוּ עֲלוּל מְאִינָה
 12 עֵילָה שְׁקַדְמָה לוֹ חֵס וְשְׁלוֹם
 13 וכמבואר לעיל.
 14 אֲמָנָם אף שהמקור להתהוות
 15 הנבראים והכוח והיכולת לכך הוא
 16 דווקא בעצמות המאציל, כמבואר
 17 לעיל, מכל מקום בְּרִיאַת יֵשׁ מְאִין
 18 בְּפוֹעַל הַיָּד מֵהַכְּלִים דְּעֵשֶׁר
 19 סְפִירוֹת הַמַּגְבִּילִים וּמוֹדֵדִים אֵת
 20 הָאוֹר שְׁבַהֲךָ בְּכִלִּים מְלוּבָשׁ הַקּוֹ
 21 הָאוֹר הַמְּצוּמָצֵם (כדי לברוא נבראים
 22 מוגבלים, יֵשׁ הַנְּבִרָא, כפי שיוסבר
 23 להלן) מְאוֹר אֵין סוּף שְׁהָאוֹר
 24 הַמְּאוֹר וּמִתְגַּלֵּה מֵהָאֵין סוּף, הוּא עֲצוֹ
 25 אֵין סוּף, כִּי הָאוֹר הוּא פְּעִין
 26 הַמְּאוֹר שֶׁהַמְּאוֹר הוּא מְהוֹתוֹ
 27 וְעֲצֻמוֹתוֹ כּוֹ, כְּמִבּוֹאֵר
 28 בְּאַגְרַת הַקִּדְשׁ שֶׁם שְׁכַדִּי
 29 שְׁיִהְיֶה הַיֵּשׁ הַזֶּה הַגְּשָׁמִי
 30 הַנְּבִרָא בְּכַח הָאֵין סוּף נִבְרָא
 31 שֶׁהוּא יֵשׁ בְּעַל גְּבוּל וּמְדָה,
 32 וּמִתְיַחַד בְּתוֹכָן וּבְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת
 33 הָאֲלוּקוֹת הַיָּד בְּגִילּוֹ וְגַם הַכְּלִים הֵם
 34 בְּבִטּוֹל מוֹחֲלֵט וְהֵם בְּתַקְלִית
 35 הַיַּחֲוֵד אִיהוּ וְגִרְמוּהִי חַד לְבִרְוֵא
 36 בְּהֵן וְעַל יָדָן עַל יְדֵי הַכְּלִים
 37 שְׁעִנְיִים הוּא לְהַגְבִּיל אֵת הָאוֹר
 38 בְּרִוּאִים בְּעַלִּי גְּבוּל וְתַקְלִית,
 39 אֲבָל עֲצָם עֲנָן הַתְּהוּוֹת
 40 הַנְּבִרָא כִּיֵּשׁ מְאִין הוּא מְאוֹר
 41 אֵין סוּף, וְכַפִּי
 42 אֵין סוּף, וְכַפִּי שְׁמַדִּיק אֲדוּמִ"ר הַזֶּקֶן בְּאַגְרַת הַקִּדְשׁ שֶׁם שְׁנְבִרָא
 43 בְּכַח הָאֵין סוּף, דְּהֵינְנוּ כַּח הַעֲצֻמוֹת.

1 והמציאות שלו בְּכַחוֹ וְיִכְלָתוֹ לְבִרְוֵא יֵשׁ מְצִיאוֹת של נבראים מְאִין
 2 העדר המציאות וְאֲפֹס הַמּוֹחֲלֵט מְמַשׁ בְּלִי שׁוּם עֵילָה וְסִיבָה
 3 אַחֲרַת קוֹדְמַת לֵישׁ הַזֶּה וְכֹל הַתְּהוּוֹת הַיֵּשׁ הַיָּד אֵין אֶךְ וּרַק כִּי כֹךְ עַל־
 4 בְּרַצּוֹנוֹ שֶׁל הַבוֹרָא שֶׁהוּא כֹל יִכּוֹל וְיֵשׁ לוֹ אֵת הַכּוֹחַ וְהַיְכוּלָת לְבִרְוֵא דְבַר
 5 מְאִין, וְכַח זֶה קִיִּים רַק אֲצִלוֹ לְבַדוֹ
 6 שֶׁהוּא עֲצוֹ קִיִּים וְנִמְצָא, כְּאִמּוֹר, לֹלֵא
 7 כֹּל עֵילָה וְסִיבָה שְׁקַדְמָה לוֹ. דְּהַזֶּה,
 8 בְּרִיאַת נְבִרָא בְּזֶה שְׁלֵא יוֹרְגֵשׁ
 9 אֲצִלוֹ שְׁיֵשׁ עֵילָה וְסִיבָה
 10 שְׁקַדְמָה לוֹ, כְּלוֹמֵר, כְּמוֹכֵן יֵשׁ
 11 הַבְּדֵל בֵּין מְצִיאוֹת הַבוֹרָא שֶׁאֵין
 12 שׁוּם עֵילָה וְסִיבָה לְמִצִּיאֹתוֹ וּמְצִיאֹתוֹ
 13 מַעֲצֻמוֹתוֹ, לְמִצִּיאוֹת הַיֵּשׁ הַנְּבִרָא שִׁישׁ
 14 בּוֹרָא שְׁמַהוּוֹה וּמַחִיה אֹתוֹ אֵלֵא שְׁהִישׁ
 15 הַנְּבִרָא נִבְרָא מֵהָאֵין בְּאִפּוֹן כּוֹחַ
 16 מִמְּקוֹרוֹ וְשִׁרְשׁוֹ בְּאֲלוּקוֹת לֹא יִנְכַר וְלֹא
 17 נִרְגַשׁ אֲצִלוֹ, וּמִכֹּל מְקוֹם בְּרִיאַת כּוֹחַ
 18 שְׁבַח הַנְּבִרָא לֹא מְכִיר שִׁישׁ לוֹ עֵילָה
 19 וְסִיבָה, וְכֹלָה לְהִיּוֹת רַק
 20 מְבַחֲנִיה כְּזוֹ שְׁאֵין לָהּ עֵילָה
 21 וְסִיבָה שְׁקַדְמָה לָהּ³⁵, כִּי,
 22 אֵילוּ הִתְהַה בְּרִיאַתָּה שֶׁל הַיֵּשׁ
 23 הַנְּבִרָא מְבַחֲנִיה שְׁיֵשׁ לָהּ עֵילָה
 24 וְסִיבָה וְלֹא מַעֲצֻמוֹת הָאֲלוּקוֹת
 25 שֶׁמְצִיאֹתוֹ מַעֲצֻמוֹתוֹ לֹלֵא סִיבָה, אֲזִי
 26 הִנֵּה הַנְּבִרָא גַם עַל דְּרָף זֶה
 27 כְּמוֹ הַבְּחִינָה הַמְּהוּוֹה אֹתוֹ, שְׁהִנֵּה
 28 נְרַגֵּשׁ אֲצִלוֹ אֲצֵל הַנְּבִרָא תְּמִיד
 29 שְׁיֵשׁ לוֹ עֵילָה וְסִיבָה. וְכִיּוֹן
 30 שְׁרֹוּאִים בְּהַנְּבִרָאִים שְׁלֵמְטָה
 31 הַיֵּשׁ הַנְּבִרָא הַגְּשָׁמִי שְׁלֵא נְרַגֵּשׁ
 32 אֲצֵלֶם שְׁיֵשׁ לָהֶם עֵילָה וְסִיבָה
 33 שְׁקַדְמָה לָהֶם וּמְמַנְה נְבִרָאוֹ
 34 וְהַמְּבִיט עַל נִבְרָא אֵינּוּ רוֹאֵה אֵת
 35 הָאֵין הָאֲלוּקִי שֶׁמִּמֶּנּוּ הַנְּבִרָא נִתְהוּוֹה
 36 וּמִמֶּנּוּ הוּא מְקַבֵּל אֵת הַקִּיּוֹם וְהַחַיּוּת
 37 שְׁלוֹ, וְהֵינְנוּ, שְׁאֵפִילוֹ הַנְּבִרָאִים
 38 שֶׁהֵם בְּעַלִּי שְׁכֹל וְדַעַת שְׁמְבַחֲנִים
 39 וּמְשִׁיגִים וְאֵפִילוֹ שִׁישׁ לָהֶם הַבְּנֵה
 40 וְהַשְּׁנֵה נְעִילֵת וְהֵם מְבַחֲנִים בְּתַקְלִית
 41 הַהַבְּנֵה וְהַשְּׁגָה וְלֹא רַק הַבְּנֵה
 42 שִׁישׁוּתִית כְּלָלִית שְׁיֵשׁ עֵילָה
 43 וְסִיבָה שְׁקַדְמָה לָהֶם וּמְמַנְה נְבִרָאוֹ, הָרִי זֶה אֲצֵלֶם רַק עֲנִיין הַבְּנֵה
 44 שִׁיכְלִית, אֲבָל מֵה שְׁנִרְגֵשׁ וְיִנְכַר אֲצֵלֶם בְּגִלְיֵי הוּא אִפּוֹן בְּרִיאַתָּם

(35) ראה סה"מ עזרת"ע קנ. המשך תער"ב שם ע' תרפד. (36) ראה לקו"ת דרושים לשמע"צ פג, א. סהמ"צ להצ"צ צד, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

47 הלך לדרכו), **מִכָּל מְקוֹם**, למרות שהאור הוא רק הארה מהמאור ולא
 48 חלק מהמאור עצמו, בכל זאת הרי הוא האור **מֵעֵין הַמְּאֹר**, שְׁלֹכֵן
 49 יֵשׁ בוֹ באור כֹּחַ הָאֵין סוֹף, וְיֵשׁ בוֹ באור אֲפִילוֹ הֶעָנָן הזה
 50 שבמאור שְׁאֵין לוֹ עֵילָה וְסִיבָה שְׁקֻדְמָה לוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁלֹכֵן
 51 יְכוּלָה לְהִיּוֹת עַל יְדוֹ על ידי
 52 האור בְּרִיאַת יֵשׁ מְאִין וכמבואר
 53 לעיל ששורש ומקור ההתהוות היא
 54 אכן מעצמות האלוקות אבל ההתהוות
 55 בפועל היא על ידי האור אין סוף שהוא
 56 מעין המאור.
 57 וּמִבְּאֵר הַרְבִּי הַרִּי"צ בְּהַמְּאֹמֶר
 58 דיבור המתחיל 'באתי לגני' הנזכר,
 59 שְׁזָהוּ עֵינַיִן זה שבכוח האור אין סוף
 60 להוות נבראים יש מאין, הוא
 61 הפירוש בְּמָה שְׂכַתְבֵי הַתִּיקוּנִי
 62 זֶהר שְׁאוֹר אֵין סוֹף הוא יורד
 63 ומאיר ומתגלה לְמִטָּה עַד אֵין
 64 תְּכָלִית, שְׁהִגְלוֹי
 65 וְהַתְּפִשְׁטוֹת שְׁלוֹ של האור אין
 66 סוֹף הוא בְּבַחֲיַנַּת אֵין סוֹף ואין
 67 גבול למידת ירידתו והתגלות שלו,
 68 שְׁעַל יְדֵי זֶה שבכוחו לרדת למטה
 69 ביותר נַעֲשֶׂה בְּרִיאַת כָּל סֻדֵּר
 70 הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת של ירידת האור
 71 האלוקי ממדרגה למדרגה להוות
 72 עולמות ונבראים מוגבלים עַד
 73 לְמִטָּה ביותר עַד אֵין תְּכָלִית
 74 למטה בלי גבול.
 75 (ד) וּמִמְשִׁיף הַרְבִּי הַרִּי"צ בעל
 76 ההלולא בְּהַמְּאֹמֶר²² הנזכר:
 77 "וְהִנֵּה מִהָאוֹר הִנֵּה האור אין
 78 סוֹף הִיּוֹת הַתְּהוּ ונבראו עוֹלָמוֹת
 79 וְסִפִּירוֹת עַד אֵין קֵץ וּבְלִי
 80 גְבוּל כָּלֵל". וְהִיּוֹת דְּבִיּוֹן
 81 שְׁהָאוֹר הַמְּהוּוֹת את הנבראים, האור
 82 אין סוֹף שְׁהוּא מֵעֵין הַמְּאֹר
 83 הוּא בְּבַחֲיַנַּת אֵין סוֹף בדומה
 84 למאור עצמו, הַרִּי מוֹבֵן
 85 שְׁהַנְּבִרָאִים שְׁנִתְּהוּ מִמְּנוֹ,
 86 אֲפִילוֹ כְּמוֹ שְׁהֵם הַנְּבִרָאִים
 87 לְמִטָּה, נְבִרָאִים גְּשִׁמִּים בעולם הזה הגשמי הַרִּי הֵם הַנְּבִרָאִים בְּאוֹפֵן
 88 שֶׁל בְּלִי גְבוּל, וּבְלִי גְבוּל הָאֱמִיתִי ולא רק בלי גבול באופן יחסי
 89 אלא בלי גבול אמיתי ומוחלט. וּמִבְּאֵר הַרְבִּי הַרִּי"צ במאמר, שְׁהֶעָנָן
 90 דְּבְלִי גְבוּל וְאֵין סוֹף הָאֱמִיתִי בְּהֶעָנָנִים וכל הנבראים, גם אלו
 91 שלמטה ביותר שְׁנִתְּהוּ מִאוֹר אֵין סוֹף כִּי יִשְׁנוּ בְּנְבִרָאִים תְּכוּנוֹת
 92 מהאור המהווה אותם כְּכָל הַדְּרָגוֹת הן בדרגות העליונות שלפני הצמצום

1 וְדִיוּק הַלְשׁוֹן כֹּחַ אדמו"ר הזקן מדייק בלשונו באגרת הקודש האמורה
 2 ואומר שהתהוות היש הנברא היא "בכוח" האין סוף, ולא אומר שהתהוות
 3 היא מאור האין סוף, והטעם לדיוק זה הוא לְפִי שְׁאֵינוֹ בְּאוֹפֵן שֶׁל
 4 אוֹר וְגִילּוּי, כִּי הַתְּהוּוֹת אֵינֶנּה באופן שהאלוקות המהווה מאיר בנברא
 5 וניכרת ונרגשת בו באופן גלוי אֶלָּא
 6 פעולת האלוקות להוות הנברא היא
 7 בְּאוֹפֵן שֶׁל הָעֵלָם מבלי
 8 שהאלוקות המהווה תהיה ניכרת
 9 בנברא בגלוי, שְׁלֹכֵן כִּיוּן שֶׁהוּא
 10 נִמְצָא בְּנְבִרָא הַבְּעֵלָם ולא בגלוי נְקָרָא
 11 אֵין על שם שאינו ניכר ואינו מושג
 12 כְּנִזְכָּר לְעֵיל.
 13 וּמִזָּה מהאמר לעיל שאור אין סוף
 14 המהווה לא ניכר ביש הנברא המתהווה
 15 ולכן הוא בבחינת אין לגביו מוֹבֵן
 16 עַד כְּמָה הָאוֹר אין סוף שבכוחו
 17 היא ההתהוות הוא מֵעֵין הַמְּאֹר
 18 ודומה לו בתכונותיו, שְׁלֵא זו
 19 בְּלִבְד שְׁעַל יְדֵי שִׁיכּוֹת אל
 20 הָאוֹר ואינו שהיא השגה באור
 21 נַעֲשִׂית אֵיזָה שִׁיכּוֹת שִׁיכּוֹת
 22 מסויימת לְהַמְּאֹר, אֶלָּא עוֹד
 23 זאת, שְׁמֻצָד הִיּוֹתוֹ של האור
 24 מֵעֵין הַמְּאֹר יֵשׁ בוֹ באור גַּם
 25 הֶעָנָן הזה במאור שְׁאֵין לוֹ
 26 עֵילָה וְסִיבָה שְׁקֻדְמָה לוֹ אלא
 27 מציאותו מעצמותו, כמבואר לעיל.
 28 וְהִיּוֹתוֹ, ודבר זה שהאור הוא מעין
 29 המאור גם לגבי זה שאף באור יש את
 30 העניין שלא קדמה לו סיבה ואין שום
 31 גורם אחר שמהווה אותו חידוש
 32 גדול, ועניינו הוא שְׁעַם הִיּוֹת
 33 שְׁהָאוֹר מֻצָד עֲצָמוֹ אֵינוֹ אֶלָּא
 34 הָאֶרֶה בְּעֵלְמָא התפשטות
 35 והתגלות מועטה מן הַמְּאֹר ואם כן
 36 לכאורה יש מרחק רב בין מעלת
 37 המאור למעלת האור, וְעַד כְּדֵי כֵן
 38 שבאור ומאור כפי שהוא בגשמיות,
 39 היינו אור השמש לגבי השמש,
 40 העובדה שהאור הוא בסך הכול הארה
 41 מהמאור מודגשת ביותר, עד כדי כך שְׁפִאֲשֵׁר הַשְּׂמֵשׁ שׁוֹקֵעַת מִתְּחַת
 42 לְאוֹפֵק ואינה נראית יותר מִתְּבַטֵּל כְּלָלוֹת עֵנָן הָאוֹר כי מאחר
 43 שהאור הוא רק הארה מן המאור, הרי כאשר המאור נעלם גם האור לא קיים
 44 יותר (דְּלֵא כְּשִׁפְעַ שְׁנִשְׁאָר גַּם לְאֶחָרֵי הַסְּתַלְקוֹת הַמְּשִׁפִּיעַ
 45 כמו למשל במים שיצאו מהנהר שהם קיימים גם אם התרחקו מהנהר, או רב
 46 שהשפיע רעיון שכלי לתלמיד שהעניין נשאר אצל התלמיד גם לאחר שהרב

בְּכָל הַדְּרָגוֹת.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 והן בדרגות התחתונות של נבראים גשמיים מוגבלים שגם בהם יש ביטוי
2 לעניין האין סוף הבא כתוצאה מכך שהתהוו על ידי אור אין סוף, כפי
3 שממשיך ומפרט באריכות.
4 ומתחיל במאמר הנזכר **לְבָאָר עֲנִין** זה של הבלי גבול כפי שהוא
5 מתבטא בכל הדרגות, מהעליונות
6 ביותר עד התחתונות ביותר, 1
7 **מֵהַדְרָגָא הַיּוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה** 2
8 **לְמַעַל מַעַלָּה, וּמִבֵּיא עַל זֶה** 3
9 **מֵאֲמַר הָאֵיִדְרָא זּוּטָא**³⁷ 4
10 שבזוהר, **כִּהְיָ בּוֹצִינָא** 5
11 **דְּאֵתְפִשֵׁט לְכָל סִטְר וְעִיבְר כְּנֵר** 6
12 זה שמתפשט (האור של הנר) לכל צד
13 ועבר **וְכַד תְּסַתְּפַל לְמַגְדַּע לּוֹן** 7
14 **לֹא תִשְׁתַּכַּח אֲלֵא בּוֹצִינָא** 8
15 **בְּלַחְדוּדְהִי** וכאשר תסתכל לדעת
16 אותם לא תמצא אלא נר בלבד,
17 **וְהֵינִי, שְׂאֵף שְׁהָאֹר הַמְאִיר** 9
18 ומתפשט מהנר **מִתְּנוּצֵץ לְכָל עֵבֶר** 10
19 **וּפִינָה** ואינו מוגבל להאיר רק בכיוון
20 אחד, **וְעֲנִינוּ בְּרוּחָנִיּוֹת** בנמשל,
21 בהתפשטות והארת האור האין סוף,
22 הוא **שְׁהַתְּפִשְׁטוֹתוֹ** וההארה של
23 האור אין סוף **הִיא** לא רק לצד אחד
24 או למקום אחד אלא **לְלֵא הַגְּבֻלוֹת**
25 **כָּלֵל, הֲרִי לְאֲמִיתָתוֹ הוּא** 17
26 **בוֹצִינָא בְּלַחְדוּדְהִי** נר לבדו,
27 **שֶׁהוּא בְּחִינַת חַד מְצִיאֹת אַחַת**
28 ויחידה. **וְהֵינִי, שְׂיֵשׁ בְּזָה** בכך
29 שעל אף ההארה וההתפשטות לכל צד
30 ולכל עבר, האור (הנר המאיר) הוא
31 אחד בלבד **שְׁנֵי הַפְּכִים, שְׂעֲנִין**
32 **זֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַד, בְּאֹפֶן**
33 **שֶׁל אַחַדוֹת** ולא ריבוי ופשיטות
34 ללא כל הגדרה ויצור **בְּעֵצִים**
35 והאחדות והפשיטות הם בעצם מהותו,
36 ביחד עם זה **הֲרִי הוּא מִתְּפִשֵׁט**
37 **לְכָל סִטְר וְעִיבְר**³⁸ לכל צד ולכל
38 עבר והרי זה שני הפכים באותו עניין, מצד אחד אחדות מוחלטת ומצד שני
39 הארה והתפשטות לכל צד ולכל עבר.

(ב) סו, א ואילך.

(37) זח"ג רפח, א. (38) ראה גם הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' נו ואילך. סה"מ תרס"ב ע' של. המשך תרס"ו ע' קפו. ועוד. (39) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 איוז חכמה רמה ועמוקה שאי אפשר למששה בידיים מפני עומק המושג, שכל
 2 השומע יצחק לו לפי שחוש המישוש אינו מתייחס ונופל אלא על עשייה
 3 גשמית הנתפסת בידיים...". ולכן צריך לפרש את האמור ב'פתח אליה'
 4 שהקדוש-ברוך הוא אחד ולא בחושבן כפירוש השני הנזכר לעיל,
 5 שלא בחושבן היינו שהוא
 6 בבחינת ריבוי ביותר, ריבוי בלי
 7 גבול, שלא בערך להחשבון
 8 דעשר ספירות שהוא מספר
 9 מוגבל.
 10 וזהו גם מה שמבואר בתורת
 11 חיים שם, שהתגלות הענין
 12 דאנת הוא חד (ולא
 13 בחושבן). אחדות הפשוטה,
 14 אינו בעקודים, ואפילו לא
 15 בנקודים, אלא דוקא
 16 בבורים כמבואר בתורת הסוד,
 17 המושג עשר ספירות של אורות
 18 המתלכדים בכלים כפי שהוא בסדר
 19 השתלשלות הוא בעיקר החל מעולם
 20 האצילות, אמנם, גם הגילויים וההארות
 21 של האור האלוקי שבדרגות הגבוהות
 22 יותר באים בדרך של עשר ספירות,
 23 אלא ששם הוא באופן אחר, ובכללות,
 24 יש בענין זה שלוש חלוקות –
 25 'עקודים', היינו שכל עשרת האורות
 26 עקודים וקשורים כביכול בכלי אחד,
 27 וזו בחינה שבה לא נרגשת ולא ניכרת
 28 ההתחלוקות בין הספירות (כמו שרי
 29 המלך בשעה שהם עומדים לפני המלך
 30 שאז לא נרגש החילוק בין שר החסד
 31 לשר הגבורה אלא כל אחד מהם
 32 מרגיש את הנקודה המשותפת לכל
 33 השרים יחד שהם שרי המלך). 'נקודים'
 34 היינו עשרה אורות כפי שהם בעשרה
 35 כלים, אבל האורות מרובים והכלים מועטים (עולם התורה). 'רבורים', היינו
 36 עשרה אורות בעשרה כלים, והאורות מועטים והכלים מרובים (עולם התיקון),
 37 ועל כך מבואר כאן שהגילוי של האלוקות כאחדות פשוטה הוא דווקא
 38 ב'רבורים' כאשר האורות מלוכדים בכלים ולכל אחד יש את עניינו המיוחד
 39 לו, ובכל זאת יש ביניהם התכללות.
 40 ודוגמתו של עניין זה באלוקות, שהאחדות הפשוטה מתגלית דווקא
 41 בספירות כפי שהן בהתכללות ('רבורים') ככחות הנפש, שאמיתית
 42 ענין ההתפללות והשילוב של כוחות הנפש זה בזה, כמו השכל במידות
 43 או המידות בשכל, עד שהיא התכללות באופן של אחדות
 44 הפשוטה, התכללות עד כדי כך שהכוחות השונים נעשים כדבר אחד אינו

1 מהות ועצמות המאציל שישנה גם באור (כי הוא 'מעין המאור') היא
 2 שמציאותו של עצמות המאציל הוא מעצמותו ואינו עלול
 3 מאיזה עילה שקדמה לו חס ושלום, ואם כן כיוון שההתהוות
 4 מהאור היא מפני שיש בו תכונה זו, מובן מזה כי ריבוי הנבראים הוא
 5 דוקא ממקום כזה ששם הוא
 6 אחדות הפשוטה, ששם דווקא
 7 בדרגה ששם הוא אחדות הפשוטה,
 8 עצמות המאציל אין עילה וסיבה
 9 שקדמה לו חס ושלום.
 10 ומזה מהאמור לעיל שלמרות הריחוק
 11 הגדול (לכאורה) בין האחדות הפשוטה
 12 וריבוי הנבראים, מכל מקום בהכרח
 13 לומר ששני ההפכים קיימים יחד
 14 ולמעשה ריבוי הנבראים מתהווים
 15 מאחדות הפשוטה מוכרח פירוש
 16 השני ב'אנת הוא חד (ולא
 17 בחושבן, כפי שמבואר
 18 בהמאמר היינו לא בחושבן' כיוון
 19 שהוא בבחינת ריבוי ביותר,
 20 שלא בערך להחשבון דעשר
 21 ספירות, ריבוי לאין שיעור ביחס
 22 למספר עשר, והוא נעלה מעשר
 23 הספירות ללא כל יחס והשוואה כי
 24 מספר הספירות הוא עשר בלבד ואילו
 25 הוא, בחינת 'אנת הוא חד' ולא
 26 בחושבן 'ריבוי ביותר, ריבוי בלי
 27 גבול.
 28 ובזה יובן גם הלשון ב'פתח
 29 אליה' ולא בחושבן, שמזה
 30 משמע שאף שאינו בגדר של
 31 חשבון כלל. מכל מקום, שייך
 32 קא סלקא דעתך היה מקום
 33 להעלות על הדעת לומר שהוא
 34 בגדר חשבון, והרי באחדות
 35 הפשוטה שבה אכן לא שייך המושג והגדר של 'חשבון' כלל לא שייך
 36 אפילו קא סלקא דעתך שייצטרכו לשלול ענין זה, כי
 37 השייכות של אחדות הפשוטה ל'חשבון' היא מלכתחילה מופרכת מכל וכל
 38 על דרך מה שכתוב בשער היחוד והאמונה⁴⁰ שבספר התניא
 39 שלא שייך לומר על חכמה רמה ועמוקה שהיא חכמה כל כך
 40 נעלית וכל כך עמוקה עד שאי אפשר למששה בידים כי מלכתחילה
 41 אין שום קשר ושייכות בין עומק של חכמה לחוש המישוש (ובלשון רבנו
 42 הזקן בשער היחוד והאמונה שם: "... הקדוש-ברוך הוא שהוא למעלה מן
 43 השכל והחכמה לא שייך כלל לומר בו שאי אפשר להשיגו מפני עומק המושג
 44 כי אינו בבחינת השגה כלל והאומר עליו שאי אפשר להשיגו הוא כאומר על

ביאור בדרך אפסר

ביאור בדרך אפסר

1 בכחות ההיולים שבנפש, הכוחות כפי שהם אפשרות לכוחות ועדיין
 2 לא התגלו מחוץ לנפש עצמה וממילא אינם מוגדרים כל כך כוח לפי עניינו
 3 ואפילו לא בכחות הנפש כפי שהם כבר כוחות פרטיים מוגדרים,
 4 ואפילו לא בכחות המתפשטים ומתגלים מהנפש שלא
 5 נתלבשו עדיין בפרטי חלקי
 6 הגוף וכיוון שעדיין לא התלבשו
 7 באברים פרטיים של הגוף, עדיין לא
 8 נשלם לגמרי הגילוי שלהם מהנפש
 9 ועדיין אינם מוגדרים לחלוטין כל כוח
 10 בהגדרתו המיוחדת, אלא עניין
 11 ההתכללות של כוחות הנפש עד
 12 לאחדות פשוטה כפי שהיא לאמיתו,
 13 הרי זה דוקא לאחרי שבאים
 14 כוחות הנפש בהתחלקות לכמה
 15 חלקים בגוף וכל כוח מתלבש
 16 באבר הגוף השייך לו ומתאים לו,
 17 ולמרות שבשלב זה כל כוח מוגדר
 18 בעניינו והכוחות חלוקים זה מזה
 19 לגמרי, הרי כאשר בכל זאת הכוחות
 20 מתכללים זה בזה אזי נעשית
 21 התפלות הכחות זה מזה
 22 בשלימות, ועד להתפלות
 23 בתכלית, ועד לאחדות
 24 הפשוטה.
 25 וזהו האמור לעיל שענין האחדות
 26 הפשוטה מתגלה דווקא בהתכללות
 27 הספירות בבחינה שבה הן חלוקות זו
 28 מזו (ודוגמתו בכוחות הנפש, כמבואר
 29 לעיל) גם המשמעות של מה
 30 שמבואר בהקמשה הנוכח של
 31 בעל ההילולא, המשך אבתי
 32 לגני, שהפירוש שאור אין
 33 סוף יורד ונמשך ומתגלה למטה
 34 עד אין תכלית הוא שהגילוי
 35 וההתפשטות של האור הוא
 36 בבחינת אין סוף ובלי גבול
 37 ואין גבול ואין מעצור למידת הגילוי
 38 וההתפשטות, ובלשון האדרא
 39 זוטא שבוהר המצוטט לעיל שהדבר דומה לאור הגר המאיר ומתפשט
 40 לכל סטר ועיבר, לכל צד ולכל עבר, ולכן מהאור הזה שאין סוף
 41 לגילוי ולהתפשטות ולהארה שלו נעשים עולמות וספירות עד אין
 42 קץ ובוה מתגלה עניין האין סוף שבאור בדרגות עליונות.

אמנם כל זה הוא רק כפי שהאור אין סוף מתגלה ופועל באופן של אין סוף
 למעלה מהצמצום, ששם באור האלוקי שלפני הצמצום (שהקדוש
 ברוך הוא צמצם את אורו הבלי גבול, כביכול, כדי לברוא עולמות ונבראים
 מוגבלים) דוקא ישנו הענין דספירות אין קץ ולא רק במספר עשר,
 כפי שהוא ב'סדר השתלשלות' לאחר
 הצמצום. וכידוע מה שכתוב
 במאמר של אדמו"ר הזקן
 (שמביא הצמח צדק⁴¹ מכתב
 יד הרב פינחס החסיד ר' פינחס
 רויזנט שהיה מכתבי המאמרים של
 אדמו"ר הזקן) דיבור המתחיל
 הפותח בפסוק ב'שיר השירים' ששים
 המה מלכות⁴², בביאור הענין
 דספירות אין קץ, שבעצמות
 ומהות העצם והמהות של הקדוש
 ברוך הוא בעצמו לא שייך ענין
 של ספירות כלל כי העצמות הוא
 למעלה מכל הגדרה ומכל 'ציר' איה
 שיהיה, ולאחרי הצמצום לא
 שייך לומר ספירות אין קץ,
 כיון ששם במדריות שאחר הצמצום
 ישנם עשר ספירות, והמספר עשר
 הוא מכוון ומדוייק ככתוב אודות
 הספירות ב'ספר יצירה' עשר ולא
 תשע, עשר ולא אחד עשר⁴³
 (ולעניינו, כדי לבאר שלא מדובר
 בספירות אין קץ, חשוב להדגיש את
 ההגבלה של לא יותר מעשר, כפי
 שממשיך היינו, לא רק עשר ולא
 תשע, אלא גם עשר ולא אחד
 עשר, שאינם יותר מעשר),
 ורק למעלה מהצמצום בבחינה
 שמצד אחד איננה עצמות ומהות עצמו
 ולכן יש בה ספירות, ומצד שני אינה
 לאחר הצמצום ולכן אינה מוגבלת
 בעניין עשר ספירות דווקא אלא שם
 ישנו הענין דספירות עד אין
 קץ.
 ועל זה ממשיך הרבי הרי"צ בהמאמר⁴⁴: "והנה מה
 הספירות במספר עשר כו' שהוא מספר מוגדר ומוגבל זהו על
 ידי הצמצום כו' שמגביל וממעט את האור, ואילו לפני הצמצום לא
 שייך הארה של אורות במידה והגבלה, ובכל זאת הנה (גם) אחר

(41) אוה"ת: ענינים ע' רפד ואילך; שה"ש ח"ג ע' תתקסא ואילך. וראה הגהות לד"ה פתח אליהו שם. סה"מ תרפ"ט ע'
 25. וש"נ. וראה גם ד"ה והי' זרעך שנה זו (תו"מ ח"ב ע' 219). (42) מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסד ואילך.
 (43) ספר יצירה פ"א מ"ד. (44) סה"מ ה'ש"ת ע' 133.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הספירות של עולם האצילות) במספר עשר דווקא, היינו בהגדרה והגבלה
 2 מסויימת.
 3 ולכאורה נשאלת השאלה, **פִּינָן שְׁמַצַד עֲצָמָם הַסְפִירוֹת הֵם עַד**
 4 **אֵין קֶץ**, כיוון שנמשכות מאור שהוא אין סוף, כמבואר לעיל, **כִּי־עַד**
 5 **נַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת**
 6 **הַמְסַפֵּר דְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת דְּדוֹקָא**
 7 שהוא מספר מוגבל?
 8 **אֲךָ הֵעֲנִין הוּא, שְׁזָהוּ הַגְּדֵרֵת**
 9 והגבלת הספירות במספר עשר דווקא
 10 **מַצַד הַצְּמֻצוֹם וּמְקוֹם פְּנוּי,**
 11 כמבואר בתורת הסוד שבתחילה היה
 12 האור האין סוף ממלא את כל המציאות
 13 וכשעלה ברצון העליון לברוא עולמות
 14 ונבראים מוגבלים, סילק את אורו
 15 הגדול הבלי גבול היצירה, כביכול, ואז
 16 נוצר חלל ומקום פנוי (במובן של
 17 נתינת מקום, אפשרות) לבריאת
 18 ועמידת העולמות והנבראים המוגבלים
 19 **שְׁזָהוּ הַצְּמֻצוֹם שֶׁעַל יְדוּ נוֹצֵר מְקוֹם**
 20 פנוי, הוא **צְמֻצוֹם הַרְאִשׁוֹן** של
 21 האור האין סוף (שאחריו היו עוד
 22 צמצומים רבים) **שְׁהוּא** אופן
 23 ההתעלמות של האור האלוקי בצמצום
 24 הראשון, לא רק מיעוט קצת של האור
 25 אלא **סִילוּק הָאוֹר לְגַמְרִי,**
 26 **וְכִינָן שְׁעַל יְדֵי הַצְּמֻצוֹם פֶּא**
 27 **הָאוֹר וְהִגְיָלוּי שְׁמַאֲרִי** אחרי
 28 הצמצום **בְּכַחֲנֵיַת מְדָה וְגַבּוּל,**
 29 **לְכֵן נַעֲשׂוּ הַסְפִירוֹת בְּמַסְפֵּר**
 30 **עֵשֶׂר** שהוא מספר מוגבל.
 31 **וְעַל זֶה מְבָאֵר וּמַתְרֵשׁ**
 32 **בְּהַמְאָמֵר, שְׁהֵעֲנִין דְּבָלִי גְּבוּל**
 33 בפעולתו של האור האין סוף **הוּא**
 34 **לֹא רַק לְפָנֵי הַצְּמֻצוֹם** קודם שהיה הצמצום והסילוק באור, **אֲלֵא גַם**
 35 **לְאַחֲרֵי הַצְּמֻצוֹם, שְׁנַעֲשִׂית הַהֶגְבְּלָה דְּעֵשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, עֵשֶׂר**
 36 **וְלֹא אֶחָד עֵשֶׂר, אִפִּילוּ בִשְׁלֵב זֶה יִשְׁנֹו גַם הֵעֲנִין שְׁהַסְפִירוֹת**
 37 **הֵם בְּאוֹפֵן שֶׁל בָּלִי גְּבוּל** למרות שהן במספר מוגבל ומוגדר, מספר
 38 עשר. **וּכְמוֹ שְׁמְבָאֵר אֲדָמוּ"ר הִזְקֵן (הוֹבָא בְּדְרוּשׁ שְׁלֵשׁ**
 39 **שִׁטוֹת⁴⁵, וּבְאֲרוֹפָה יוֹתֵר בְּכֻמָּה דְּרוּשִׁים שְׁלֹא נִדְפְּסוּ⁴⁶)** שְׁהַסְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת
 40 מאמרי חסידות העוסקים בעניין מהות עשר הספירות וה'פשיטות' וה'ציור'
 41 שלהם) **שְׁהַסְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת כְּמוֹ שְׁהֵם בְּאֲצִילוֹת** קודם שירדו
 42 לעולמות שלמטה מאצילות **הֵם בְּאוֹפֵן שֶׁל בָּלִי גְּבוּל, וְעַד כְּדֵי**
 43 **כֶּף הַסְפִירוֹת בְּאֲצִילוֹת הֵן בְּכַחֲנֵיַת בְּלִי גְּבוּל, שְׁכַפְדֵי שְׁיֻכְלוּ לְהִיּוֹת**

1 **הַצְּמֻצוֹם נִתְהוּוּ מְכַל-מְקוֹם** למרות שהיה צמצום באור האין סוף
 2 (ולולי הצמצום לא היו נבראים עולמות ונבראים מוגדרים ומוגבלים), בכל
 3 זאת, למרות הצמצום, למעשה התהוו **עוֹלָמוֹת בְּלִי גְּבוּל וּכְלִי**
 4 **שִׁיעוֹר⁴⁷** ואין מספר לעולמות, וכפי שממשיך ומבאר.
 5 **וְהֵעֲנִין בְּזֶה, דְּהֵנָּה, כְּפִאֲשֶׁר**
 6 **הַסְפִירוֹת נִמְשָׁכִים בְּעוֹלָם**
 7 **הָאֲצִילוֹת, הַעוֹלָם הַרְאִשׁוֹן וְהַנְּעִלָה**
 8 ביותר מבין ארבעת העולמות הכלליים
 9 (אצילות-בריאה-יצירה-עשיה) של
 10 'סדר השתלשלות' **הָרִי עִם הִיּוֹתוֹ**
 11 **עוֹלָם הָאֲחֻדוֹת, למרות שעולם**
 12 **הַאֲצִילוֹת נִקְרָא 'עוֹלָם הָאֲחֻדוֹת', כי**
 13 **אֲחֻדוֹת ה' ניכרת ונרגשת בו בגלוי**
 14 **(מאחר שהספירות כפי שהן בעולם**
 15 **הַאֲצִילוֹת, הֵן הָאוֹרוֹת וְהֵן הַכּוֹלִים,**
 16 **בְּטִלִים לְאוֹקוֹת בִּיטוּל מוֹחֵלֵט כֵּךְ**
 17 **שֶׁאֵין כֹּל מְצִיאוֹת שֶׁהִיא סְתִירָה**
 18 **לְאֲחֻדוֹת ה')** **וְהַסְפִירוֹת שָׁבוּ הֵם**
 19 **בְּלִי מָה⁴³, ולמרות שהספירות**
 20 **בְּעוֹלָם הַאֲצִילוֹת הֵם, כְּאִמּוֹר בִּסְפֵר**
 21 **יְצִירָה, 'בְּלִי מָה', לֵלֵא כֹל מְצִיאוֹת**
 22 **וְיִשׁוּת, בְּכֹל זֹאת הַסְפִירוֹת שֶׁל עוֹלָם**
 23 **הַאֲצִילוֹת הָרִי הֵם בְּמַסְפֵּר עֵשֶׂר**
 24 **דְּדוֹקָא, מה שמורה על מדידה והגבלה**
 25 **שֶׁהִיא רַק דְּבָרִים מוּגַדְרִים וּמוּגַבְלִים יֵשׁ**
 26 **לָהֶם מַסְפֵּר מוּגַבֵּל וְיִתִּירָה מְדָה,**
 27 **וְלֹא זֹו בִּלְבַד הַסְפִירוֹת שֶׁבְּעוֹלָם**
 28 **הַאֲצִילוֹת הֵם בְּמַסְפֵּר עֵשֶׂר, אֲלֵא יִתֵּר**
 29 **עַל כֵּן שְׁגַם אִפִּילוּ הַסְפִירוֹת**
 30 **הַגְּנוּזוֹת הֵם בְּמַסְפֵּר עֵשֶׂר**
 31 **דְּדוֹקָא, עֵשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, עֵשֶׂר**
 32 **וְלֹא אֶחָד עֵשֶׂר.**
 33 כמבואר בקבלה וחסידות, עשר
 34 הספירות העליונות קיימות ופועלות בצורה מוגדרת בעיקר החל מעולם
 35 האצילות ומטה ובכחינות אלו הן נקראות 'עשר ספירות הגלויים', אבל באופן
 36 'עלם' ('עשר ספירות הגנוזות') הן קיימות גם באור אין סוף שלמעלה
 37 מהאצילות, כי בעצם כל המשכה והתגלות מאלוקות היא באמצעות עשר
 38 הספירות אלא שבספירות הגנוזות' החלוקה בין הספירות לא ניכרת כל כך
 39 והם בהתכללות והתאחדות יותר מאשר בספירות כפי שהן בעולם האצילות,
 40 וגם לפני הצמצום, אף שאז האיר אור אין סוף כפי שהוא ללא כל הגדרה
 41 רציוני, יש את עניין עשר הספירות, אלא שבאור אין סוף שלפני הצמצום
 42 החלוקה וההגדרה בין הספירות היא באופן 'גנוז' ונעלם ואינה ניכרת. ועל כך
 43 מבואר כאן שעם כל המעלה של 'עשר ספירות הגנוזות', גם הן (ולא רק

(45) אוה"ת ענינים ע' ערב ואילך. (46) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שם ע' ט ואילך. ע' סא ואילך. סה"מ תרס"ח ע' ריב ואילך. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הם אותיות כלי גבול⁴⁸ ורק בעולמות שלמטה מאצילות האותיות
 2 מתלבשות בעניינים פריטים מוגבלים.
 3 וממשיך הרבי הרי"צ בהמאמר, שגם מה שכתוב באדרא
 4 רבא⁴⁹ שבזוהר שגבולתא יתבי תריסר אלפי עלמין, שבבחינת
 5 ה'גולגולת' שלמעלה, יושבים שנים
 6 עשר אלף עולמות הנה המספר
 7 הנה דשנים עשר אלף הוא
 8 רק לפי הענין שמדבר באדרא
 9 רבא שם, אבל באמת הוא כלי
 10 גבול הרי שלפעמים גם דברים שבאים
 11 במספר מוגדר, לאמיתו של דבר הם
 12 כלי גבול, וכך גם בענייננו, לגבי
 13 הספירות דאצילות שלמרות היותן
 14 במספר עשר, לאמיתו של דבר הן כלי
 15 גבול. וכמו שמבאר הצמח
 16 צדק בלקוטי תורה פרישת
 17 במדבר שהאלפים ורבות
 18 עלמין דיתבין בגולגולתא
 19 שיושבים בבחינה הנקראת 'גולגולת'
 20 כו' אינן עלמין ממש⁵⁰ עולמות
 21 בהגדרה הרגילה של עולמות מוגבלים
 22 ומוגדרים כו', אלא בחינות שיש
 23 בהן אפשרות ויכולת שששיומשכו
 24 למטה ותהיה מהם כמו כן
 25 עלמין בפועל ממש ולכן
 26 העובדה שבאים במספר מסויים, אינה
 27 סותרת לכך שהם כלי גבול.
 28 ומכל זה מוכן שהענין דאור
 29 אין סוף יורד ונמשך ומתגלה
 30 למטה עד אין תכלית
 31 (שהגילוי וההתפשטות הוא
 32 בבחינת אין סוף וכלי גבול
 33 עד היכן הוא מתגלה ומתפשט) הוא
 34 לא רק לפני הצמצום, אלא
 35 גם לאחר הצמצום כמבואר
 36 לעיל באריכות.

1 להתהוות ולהיברא הנבראים דבריאה יצירה עשיה שהם
 2 נבראים מוגבלים, הרי זה דוקא על ידי בחינת נעל
 3 דשכינתא של השכינה, הנרמזת בפסוק ב'שיר השירים' מה יפו פעמיו
 4 בנעלים⁴⁷, שזהו ענין המלאכים מט"ט וסנד"ל שמצמצמים
 5 ומגבילים את האורות דאצילות, ובכל
 6 אופן, האורות דאצילות עצמן (למרות
 7 שהן במספר עשר), הן בבחינת כלי
 8 גבול.
 9 ויתירה מזה, באמור לעיל
 10 שהספירות דאצילות הן כלי גבול, יש
 11 חידוש נוסף והוא שהדברים אמורים
 12 על כל עשר הספירות כפי שהן
 13 באצילות, ועד כדי כך שאפילו
 14 ספירת המלכות שהיא סוף
 15 עולם האצילות וכמו בכל מדריגה
 16 ובכל בחינה, בסופה אין האור מאיר
 17 באותו חוקך כמו בראש ובאמצע
 18 הענין (כי כל דבר מתחלק לראש,
 19 'תוך' ו'סוף' והסוף הוא הדרגה
 20 הנחותה של הענין), ועד
 21 שאצילות גופא בעולם
 22 האצילות עצמו היא ספירת המלכות
 23 התחלת העולמות הבאים אחרי
 24 עולם האצילות ומקור ושוש
 25 דבריאה יצירה עשיה שלוש
 26 העולמות שלמטה מעולם האצילות,
 27 והסיבה לכך שזהו עניינה של ספירת
 28 המלכות היא פיון שפילות
 29 עניינה ותוכנה של ספירת המלכות
 30 הוא ענין הגילוי והאותיות,
 31 כמבואר בחסידות שהספירות חכמה
 32 ובינה וכו' מקבילות לענין השכל
 33 בכוחות הנפש, והספירות חסד וגבורה
 34 וכו' מקבילות לענין הרגש בכוחות
 35 הנפש, וספירת המלכות מקבילה לענין
 36 הדיבור שבו ועל ידו השכל והרגש,
 37 ולמעלה המוחין והמידות, באים לידי גילוי (והשייכות של המלכות לדיבור
 38 נרמזת בשלשן הכתוב בקהלת 'באשר דבר מלך שלטון', כלומר, המלך שולט
 39 באמצעות הדיבור) הנה בהיותם באצילות כאשר מילת הדיבור הם
 40 בספירת המלכות דאצילות, קודם שידרו לעולמות בריאה-יצירה-עשיה, הרי

(47) שה"ש ז, ב. (48) ראה המשך תרס"ו ע' תמח ואילך. ובכ"מ. (49) זח"ג קכח, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 בסה"מ תש"ג ע' 112. (50) אגה"ק שם (קל, סע"א). (51) תהלים קד, כד.
 (ג) לקו"ת שה"ש (מג, ריש ע"ד). (ד) ת, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מרוב אונים ואמין פת איש לא נעדר, לפי פשוטו הכתוב ואמר
 2 שמרוב כוחו של הקדוש-ברוך-הוא, הנבראים של 'צבא השמים' קיימים תמיד
 3 ואינם נחסרים ונעדרים לעולם שזוהי הירישה של 'שאו מרום עיניכם'
 4 ההתבוננות שתוכעים מפל אחד מישראל להתבונן ולהעמיק בה
 5 שעל ידי זה שיתבונן בגדולת ה'
 6 המובנת מתוך כך שמה רבו מעשיך ה'
 7 רמה גדלו מעשיך ה' יבוא כל אחד
 8 מישראל המתבונן בזה להענין
 9 דשמע ישראל הו' אלקינו
 10 הו' אחד⁵⁵, דשמע הוא
 11 ראשי תיבות שאו מרום
 12 עיניכם⁵⁶, והפנונה בזה שעל
 13 ידי זה שיתבונן בגדולת ה', ובמיוחד
 14 כפי שהיא נראית ומובנת מעינינו של
 15 צבא השמים שקיימים תמיד ראינו לא
 16 נעדר' יבוא להו' אחד להכרה
 17 באחדות ה' כפי שהיא בתקלית
 18 העילוי עד לבחינת אנת הוא
 19 חד אתה הוא אחד, מדריגת האלוקות
 20 שבה יש אחדות ה' באופן הכי נעלה כי
 21 כל מציאות העולמות והנבראים איננה
 22 תופסת מקום כלל ולקאורה אינו
 23 מוכן, איך יבוא לזה על ידי
 24 שאו מרום עיניכם אין באמת
 25 ההתבוננות של 'שמע ישראל', 'שמע'
 26 ראשי-תיבות 'שאו מרום עיניכם', תביא
 27 את האדם להכרה באחדות ה' ?
 28 ומבאר בזה, שעל ידי שאו
 29 מרום עיניכם, שזוהי
 30 ההתבוננות בצבא השמים
 31 השמש והירח וכו' הנמצאים למעלה
 32 במרום, שעליהם נאמר מה
 33 גדלו מעשיך, כמבאר לעיל
 34 שבצבא הארץ מודגש כוח האין סוף
 35 בעיקר בענין הריבוי, ובצבא השמים
 36 מודגש כוח האין סוף בעיקר בענין
 37 הגדולה שבאופן הקיום שלהם, בא
 38 לידי הוכחה שגם צבא הארץ
 39 שאינם קיימים באיש הדברים
 40 נאבדים וכלים ואחרים באים אחריהם, ואין קיום תמידי לדבר עצמו אלא

1 בלי גבול ומה גדלו מעשיך⁵², שהם ריבוי הנבראים שהוא
 2 ריבוי בלי גבול וגדולי הנבראים⁵³ וחלק מהנבראים הם גדולים ביותר,
 3 וממשיך ומבאר כיצד גם נבראים אלו, עם היותם נבראים גשמיים מוגדרים
 4 ומוגבלים, מתגלה ענין הבלי גבול.
 5 והענין בזה, שגם לאחרי
 6 שגמשה האור האין סוף
 7 מאצילות שהוא 'עולם האחדות'
 8 לבריאה יצירה עשיה עולמות
 9 שיש בהם נבראים בעלי מציאות
 10 וישות, והירידה היא על ידי
 11 ההתלבשות של האור האין סוף
 12 בבחינת נעל דשכינתא, שהם
 13 המלאכים בכלל, ובפרט
 14 המלאכים מט"ט וסנדר"ל
 15 (פנוקר לעיל), שעל ידי זה
 16 נעשו בעולמות בריאה-יצירה-עשיה
 17 נבראים נפרדים, הן גדולי
 18 הנבראים שעליהם נאמר מה
 19 גדלו מעשיך, ובקלות הוא
 20 צבא השמים השמש, הירח
 21 והוכוכבים וכו' שבהם מודגש
 22 ענין הגדולה, והן הנבראים
 23 דצבא הארץ שהם ריבוי
 24 עצום בכמות, ועליהם על
 25 הנבראים הרבים של 'צבא הארץ'
 26 נאמר מה רבו מעשיך, הגה
 27 גם בזה על אף שמדובר בנבראים
 28 שהם מציאות גשמית מוגדרת ומוגבלת
 29 ישנו הענין דבלי גבול, ולא
 30 רק בלי גבול בכת, אלא גם
 31 בלי גבול בפועל המתבטא
 32 בגדולת הנבראים (של 'צבא השמים')
 33 ובריבוי הנבראים (של 'צבא הארץ').
 34 וכפי שממשיך ומבאר עוד.
 35 והענין בזה, כפי שמבאר
 36 אדמו"ר מהר"ש בארופה
 37 בהמשך קבוצת מאמרים הפותחים
 38 בכתוב בשיר השירים' מים רבים,
 39 על הפסוק⁵⁴ בנבואת ישעיה שאו
 40 מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם

(52) שם צב, ו. (53) ראה תו"א וארא נו, ב. (54) ישע"י מ, כו. (55) ואתחנן ו, ה. (56) תקו"ז תמ"ט (פה, ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 שִׁישְׁנֹו הֶעֱנֵן דְּבָלִי גְבוּל בְּכַח וּמִמְשִׁיךְ וּמְבָאָר מְדוּעַ עֲצֵם הַעוֹבְדָה
 45 שִׁישׁ בֶּאֱרֶץ אֶת עֲנִיין הַבְּלִי גְבוּל בְּכוֹחַ הַיָּא הוֹכַחַת שְׁלֵאֲמִיתוֹ שֶׁל דְּבַר יֵשׁ בַּה
 46 אֶת עֲנִיין הַבְּלִי גְבוּל גַּם בְּפוּעַל. וּבְהַקְרִים הַשְּׂאֵלָה דְּלְכֹאֲרָה אֵינוֹ מוֹכֵן
 47 אֵיךְ יִתְכַן שִׁיחִיהָ בֶּאֱרֶץ שְׁהִיא מְצִיאוֹת מוֹגְבֵלַת אֲפִילוֹ הֶעֱנֵן דְּבָלִי
 48 גְבוּל בְּכַח בְּלָבָד, כְּלוֹמֵר, לֹא רַק
 49 שְׂצִירֵן בִּיאור אֵיךְ יִתְכַן שִׁיחִיהָ
 50 בְּבִירָאָה בְּלִי גְבוּל בְּפוּעַל, אֲלֵא גַם
 51 הַעוֹבְדָה שִׁישׁ בְּבִירָאָה בְּלִי גְבוּל בְּכוֹחַ
 52 אִינְה מוֹנֵכַת שְׁהִירֵי יְדוּעֵי⁵⁹ בְּסַפְרֵי
 53 חִקְרִיהָ וּבְסַפְרֵי חִסְדוֹת שְׁעֲנִיין
 54 שְׁהוּא בְּלִי גְבוּל אֵינוֹ יְכוּל
 55 לְבֹא בְּהַלְבֵּשׁ לְהַתְּלַבֵּשׁ וּלְבֹא
 56 לִידֵי גִילּוֹי וּבִיטוֹי בְּדָבָר מוֹגְבֵל כִּי
 57 דְּבַר מוֹגְבֵל שְׁמְצִיאֹתוֹ מוֹגְבֵלַת
 58 וּמוֹגְדֵרַת לֹא יְכוּל לְקַלֵּט וּלְהַכִּיל עֲנִיין
 59 בְּלִי גְבוּל כִּי מְפַנֵּי הִיתוּ מוֹגְבֵל אֵין לוֹ
 60 יְכוּלַת וְכֻלִּים לְקַבֵּל בְּלִי גְבוּל, וְאֵם
 61 נֹאמֵר שְׁהַבְּרִיאָה פּוֹלָה הִיא
 62 גְבוּלִית מְכַל הַצְּדִידִים, מְכַל
 63 הַחֵיבְטִים וּמְכַל הַבְּחִינּוֹת וְלֹא רַק
 64 מְהִיבֵט אַחַד מְסוּיִים, לֹא יוֹכֵל
 65 לְהַתְּלַבֵּשׁ בָּהּ בְּבִירָאָה הַמוֹגְבֵלַת
 66 כַּח בְּלָתִי גְבוּלִי (לֹא רַק
 67 בְּפוּעַל, אֲלֵא אֲפִילוֹ) בְּכַח.
 68 וְכִינּוֹן שְׁנֹתְלַבֵּשׁ בְּהַבְּרִיאָה כַּח
 69 בְּלָתִי גְבוּלִי, אֵךְ מֵאַחַר שְׁלִמְעֵשָׁה
 70 כֵּן מְלוּבֵשׁ בְּבִירָאָה, בְּכוֹחַ, עֲנִיין הַבְּלִי
 71 גְבוּל, כְּמִבּוֹאָר לְעִיל, בְּהַכְרַח
 72 שְׁיָבֹא עֲנִיין הַבְּלִי גְבוּל וּיִתְגַּלֵּה
 73 וּיְקַבֵּל בִּיטוֹי גַּם בְּפוּעַל וְזֵהוּ
 74 שְׁנֹאמֵר לְעִיל שְׁעֲצֵם הַעוֹבְדָה שִׁישׁ
 75 בֶּאֱרֶץ בְּלִי גְבוּל בְּכוֹחַ הַיָּא הוֹכַחַת שִׁישׁ
 76 בַּה גַּם בְּלִי גְבוּל בְּפוּעַל, כִּי (לְכֹאֲרָה)
 77 מֵאַחַר שְׁהֶאֱרֶץ הִיא דְּבַר מוֹגְבֵל, אֵין
 78 אֲפִשְׁרוֹת שִׁיחִיהָ בַּה אֲפִילוֹ בְּלִי גְבוּל
 79 בְּכוֹחַ, אֲבֵל לְאַחַר שְׁהוֹבְרַר שִׁישׁ בַּה
 80 בְּלִי גְבוּל בְּכוֹחַ, הִרִי זֵה מְכִרַח שִׁישׁ בַּה גַּם בְּלִי גְבוּל בְּפוּעַל, כִּי כְּבַר הוֹכַח
 81 שְׁעֵם הַיּוֹתָה מְצִיאוֹת מוֹגְבֵלַת, יֵשׁ בַּה בְּלִי גְבוּל.
 82 וְכִפִּי שְׁמִבְּאָר בְּמֵאמֵר אֶת הַהוֹכַחַת לֹזֵה שְׁלִמְעֵשָׁה יֵשׁ בְּבִירָאָה הַמוֹגְבֵלַת
 83 עֲנִיין שֶׁל בְּלִי גְבוּל, מְכַן שְׁרֹוֹאִים שְׁהַפְּתַח הַאֲלוּקִי הַבְּלִי גְבוּל שֶׁל
 84 הָאוּר אֵין סוּף בָּא וּמִתְגַּלֵּה וּמִתְבַּטֵּא גַּם בְּפוּעַל בְּהַנְּבָרְאִים, כִּי,
 85 אֵילוֹ כַּח הַפוּעַל כּוֹחוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא בְּנִפְעָל שְׁבַבְרִיאָה הִיָּה רַק
 86 כַּח גְבוּלִי, וְהַבְּלִי גְבוּל הִיָּה נִשְׁאָר בְּכַח בְּלָבָד מְכַלֵּי לְקַבֵּל

1 הַקִּיּוֹם הַתְּמִידִי הוּא רַק בְּמִין כְּפִי שְׁרֹוֹאִים בְּצוּמַח וּבְחֵי הַסְּהוּג, הַמִּין,
 2 מִמְשִׁיךְ לְהַתְּקִיּוֹם, אֲבֵל לֹא כֹל דְּבַר בְּעֲצֵמוֹ (שְׁלֹכֵן לֹא נֹאמֵר עֲלֵיהֶם
 3 עַל צְבֹא הָאֲרֶץ מַה גְּדִלוֹ, אֲלֵא רַק מַה רְבוּ), הִנֵּה גַם בְּהֶם
 4 אֲפִילוֹ בְּצִבְאָה הָאֲרֶץ יִשְׁנֹו עֲנֵן הַבְּלִי גְבוּל, וְעַד לְבָלִי גְבוּל
 5 בְּפוּעַל הַבֵּא לִידֵי בִיטוֹי בְּעֲנִיין
 6 הַרְּבִירָוִי, וְכִפִּי שְׁמִמְשִׁיךְ וּמְבָאָר עוֹד לְפִי
 7 פְּנִימוֹת הַדְּבָרִים.
 8 וְהֶעֱנֵן בְּזָה, דְּהַנְּהָה, אֵילוֹ הִנֵּה
 9 רְצוֹן הַבּוֹרָא שְׁיִחִיָּה קִיּוֹם
 10 הַעוֹלָמוֹת עַד פְּלִי תְּכִלִּית,
 11 שְׁהַעוֹלָמוֹת יִתְקִימוּ תְּמִיד בְּלִי הַפְּסֵק
 12 אֲזִי הִיָּתָה הַמְּשַׁכַּת וּיְצִיאַת
 13 הַנְּבָרְאִים מִהָאֲרֶץ שְׁכַךְ הִיָּתָה
 14 הַבְּרִיאָה בְּתַחִילָה כְּאִמּוֹר בְּתוֹרָה
 15 בְּתִיאור הַבְּרִיאָה בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
 16 תְּדַשֵּׂא הָאֲרֶץ דְּשֵׂא, תּוֹצֵא הָאֲרֶץ נִפְשׁ
 17 חַיָּה וְכו' (כְּמֹו שְׁפָתוֹב⁵⁷ בְּאִיּוֹב
 18 אֲרֶץ מְמַנֶּה יְצֵא לַחֵם גּוֹ', וְכִמּוֹ
 19 שְׁכָתוֹב בְּקוּהֵלַת וְהַכֵּל הִיָּה מִן
 20 הַעֲפָר⁵⁸) נִמְשַׁכַּת בְּאוֹפֵן שֶׁל
 21 בְּלִי גְבוּל וְלֹא הִיָּתָה שׁוֹם הַגְּבֵלָה
 22 בְּאוֹפֵן וּבְכִמוֹת וּבְזִמְנֵן שֶׁל יְצִיאַת
 23 הַנְּבָרְאִים מִהָאֲרֶץ, וְכִינּוֹן שְׁמֵאֲרֶץ
 24 זֵה הָאֲרֶץ הַגְּשֻׁמִּית שְׁמִמְנֹו יְצֵאוֹ וּיְצֵאוֹ
 25 נְבָרְאִים הִיָּתָה יְכוּלָה לְהִיּוֹת, אֵילוֹ כֵּךְ
 26 הִיָּה הַרְּצוֹן הַעֲלִיּוֹן הַמְּשַׁכַּת
 27 הַנְּבָרְאִים בְּאוֹפֵן שֶׁל בְּלִי
 28 גְבוּל, הִרִי מוֹכַח, שְׁבַבְרִיאָה זֵה
 29 לְמִרוֹת שְׁהֶאֱרֶץ הִיא כְּמוֹכֵן מְצִיאוֹת
 30 מוֹגְבֵלַת וּמוֹגְדֵרַת וְלֹא מְצִיאוֹת
 31 אִינוֹסְפוּתִית, בְּכֹל זֹאת בֶּאֱרֶץ הוּוֹ
 32 נִתְּלַבֵּשׁ כַּח לְהוֹצִיא נְבָרְאִים
 33 וְלְהַצְמִיחַ צְמַחִים וְכו' שְׁהוּא אֵין
 34 סוּף וְכִלֵּי גְבוּל. אֲלֵא שְׁעֲנִיין
 35 זֵה כּוֹחַ הָאֵין סוּף וְהַבְּלִי גְבוּל שֶׁל
 36 הָאֲרֶץ הוּא רַק בְּכַח הִיָּנוֹ
 37 שְׁהֶאֱפִשְׁרוֹת הוּוֹ קִיָּמַת, וְלֹא בְּפוּעַל, אֲבֵל לְמַעֲשֵׂה הָאֲרֶץ לֹא מוֹצִיאָה
 38 נְבָרְאִים לְלֹא סוּף וְלֹא גְבוּל כִּי בְּכָל רְגַע תַּחַן סוּפְרִים שְׁבוּ יִסְפְּרוּ אֶת
 39 מְסַפְרֵם שֶׁל הַנְּבָרְאִים שִׁיצֵאוּ מִהָאֲרֶץ וְקִיָּמִים כְּעַתָּה, הִרִי בְּפוּעַל סוּפְרִים
 40 וּמוֹצֵאִים דְּבַר מְדוּד וּמוֹגְבֵל, אֲבֵל בְּכוֹחַ וּבִיכּוּלַת יֵשׁ בֶּאֱרֶץ אֶת עֲנִיין
 41 הַבְּלִי גְבוּל.
 42 וְנוֹסֵף לְזָה, פֵּרַט לְכֵן שְׁעֲנִיין הָאֵין סוּף יִשְׁנֹו בֶּאֱרֶץ בְּכוֹחַ יִשְׁנֹו גַּם
 43 הֶעֱנֵן דְּבָלִי גְבוּל בְּפוּעַל, כְּדִמּוּכַח מְזָה גּוֹפָא מְזָה עֲצֵמוֹ

(57 איוב כח, ה. 58) קהלת ג, כ. (59) האמונות והדעות להרס"ג מאמר א פרק א. מורה נבוכים ח"ב בהקדמה (הקדמה יב). ספר החקירה להצ"צ א, א ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 חס ושלום האותיות מעשרה מאמרות שבהן נבראת הארץ בששת ימי
 2 בראשית, הייתה חזרת לאין ואפס ממש כמו לפני ששת ימי בראשית ממש"
 3 וזו הסיבה לכך שהנבראים חזקים כמו ביום הבראם, כי כל יום וכל רגע הם
 4 מתהווים מחדש.
 5 אולם לאמיתו של דבר אין זה ביאור
 6 מספיק לעניין שהנבראים חזקים כמו
 7 ביום הבראם כפי שממשך ומבאר
 8 (ולכן המבואר לעיל שהדבר מהווה
 9 הוכחה לכך שהכוח הפועל הבלי גבול
 10 מתגלה בנבראים המוגבלים נשאר
 11 למסקנה ולא נדחה).
 12 אף הענין בזה, ההסבר מדוע
 13 חידוש ההתהוות בכל רגע אינו
 14 הביאור לענין זה שהנבראים חזקים
 15 כמו ביום הבראם ולא נחלשים במשך
 16 הזמן, שבהכרח לומר שיש
 17 חילוק הבדל בין פת הפועל
 18 בנפעל כמו שהיה בששת ימי
 19 בראשית כאשר כל הנבראים נבראו
 20 בפעם הראשונה לחידוש הישנות
 21 כמו שהוא לאחרי זה, היינו
 22 במשך כל הזמן מאז ששת ימי
 23 בראשית והלאה שגם במשך הזמן אכן
 24 יש התחדשות של הבריאה בכל רגע
 25 ורגע אבל זה 'חידוש הישנות' ואינו
 26 דומה להתהוות הראשונה, שהרי
 27 אָמְרו בראשית 63 "למה ששאלו
 28 אַת רבי יוסי למה ימים ברא
 29 הקב"ה את עולמו, אָמַר להם
 30 לְשֵׁשׁ יָמִים, חזרו ושאלו אותו
 31 מֵאֵז שִׁסִּים הקדוש-ברוך-הוא לברוא
 32 את העולם בששת ימי בראשית וְעַד
 33 עַתָּה מָה הוּא עוֹשֶׂה, אָמַר
 34 לָהֶם רבי יוסי שמא ששת ימי בראשית הקדוש-ברוך-הוא יוֹשֵׁב וּמְוֹנֵג
 35 זְיוּנֵיגִים, וְאִם נֹאמַר שֶׁפְּעוּלַת חִידוּשׁ הַיְשׁוּנוֹת בְּכָל רֵגַע וּרְגַע
 36 הֵיא בְּדִיּוּק אוֹתוֹ הִדְבַּר כְּמוֹ בְּרֵאשִׁית הַהִתְהַוּוֹת בְּשֶׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
 37 הָרִי אֵינּוּ בְּגֵדֵר שְׂאֵלָה מָה הוּא עוֹשֶׂה עֲכָשָׁיו שְׁהִי גַם לֵאחֵר
 38 סִיּוּם מִלֵּאכַת הַבְּרִיאָה בְּשֶׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְהוּוֹה אֵת
 39 הַבְּרִיאָה מִחֲדָשׁ בְּכָל רֵגַע וּרְגַע. וּמִזֵּה שֶׁכֵּן שָׁאָלוּ אֵת הַשֵּׁאֵלָה 'מֵאֵז וְעַד עַתָּה
 40 מָה הוּא עוֹשֶׂה' וְרַבִּי יוֹסִי לֹא עֲנָה שְׁמֵאוֹ וְעַד עַתָּה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִחֲדָשׁ
 41 אֵת הַבְּרִיאָה (אלא עֲנָה שְׁיוֹשֵׁב וּמְוֹנֵג דְּיוּנֵיגִים) מִזֵּבַח שְׁחִידוּשׁ
 42 הַיְשׁוּנוֹת אֵינּוּ אוֹתוֹ אוֹפֵן הַמְּשַׁכָּה וְהַגִּילּוּי וְהַפְּעוּלָה שֶׁל הָאוֹר
 43 הָאֱלוּקִי כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּשֶׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית אֵלֹא הַמְּשַׁכָּה וְפְעוּלָה

1 ביטוי בפועל בבריאה, אָזִי הָיָה צְרִיף לְהִיּוֹת חִלּוּק הַבְּדֵל
 2 בְּהַנְּבְרָאִים בֵּין הַיּוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ לְהִיּוֹת שֶׁלֹּאֲחֵרֵי זֶה וְהַנְּבְרָאִים
 3 הָיוּ צְרִיכִים לְהִיחַלֵּשׁ מִיּוֹם לַיּוֹם, כְּטַבְעוֹ שֶׁל דָּבָר מוּגַבֵּל עִם קִיּוֹם בְּמִשְׁךְ זְמַן
 4 מוּגַבֵּל, וְהָרִי אֵיחָד מוּבָא בְּיְרוּשָׁלַיִם⁶⁰ עַל הַפְּסוּק⁶¹ אֵלֶּה
 5 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 6 בְּהַבְּרָאָם, וְדוּרְשִׁים אֵת הַמִּלָּה
 7 'בְּהַבְּרָאָם' כְּיוֹם הַבְּרָאָם, הַיְיִנוּ,
 8 שְׁהֵם הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ חֲזָקִים תְּמִיד,
 9 גַּם אֲלֵפֵי שָׁנִים לֵאחֵר שֶׁנִּבְרָאוּ כְּיוֹם
 10 הַבְּרָאָם, בְּאוֹתוֹ תּוֹקֵף וְחוֹזֵק
 11 שְׁהִיוּ כְּיוֹם הַבְּרָאָם, בְּלִי
 12 שְׁיִנוּי כְּלָל בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן, שְׁהָיוּ
 13 עֲנִיָּן הַנְּצַחִיּוֹת שְׁקִיּוֹם בְּנְבְרָאִים
 14 לְמִרּוֹת שֶׁהֵם מְצִיאוֹת מוּגַבֵּלֶת, וּבְזֵה
 15 הַשְּׁנְבְרָאִים לֹא נִחְלָשִׁים עִם הַזְּמַן אֵלֹא
 16 יֵשׁ בָּהֶם נְצַחִיּוֹת נִיכָר שֶׁהִפְתָּ
 17 הָאֱלוּקִי הַבְּלִי גְבוּל שֶׁל הַבוֹרָא,
 18 'כּוֹחַ הַפּוֹעֵל בְּנַפְעַל', נִמְשָׁךְ
 19 בְּהַנְּבְרָאִים גַּם בְּפּוֹעֵל וְלֹא רַק
 20 בְּכּוֹחַ.
 21 אָמְנָם, לְכֹאֲרָה אָפְשָׁר לִוְמַר
 22 שֶׁהַעֲנִיָּן חֲזָקִים כְּיוֹם הַבְּרָאָם
 23 שֶׁנִּתְבָּאָר לְעִיל הוּא הוֹכַחָה לְכַךְ
 24 הַשְּׁכּוֹחַ הַבְּלִי גְבוּל שֶׁל הַבוֹרָא מִתְּגַלָּה
 25 בְּנְבְרָאִים גַּם בְּפּוֹעֵל אֵינּוּ הוֹכַחָה
 26 עַל הַתְּלַבְּשׁוֹת פֶּתַח בְּלִמִּי
 27 גְבוּלִי, וְיִיתְכֵן הַשְּׁכּוֹחַ הַבְּלִי גְבוּל לֹא
 28 נִמְצָא בְּנְבְרָאִים בְּאוֹפֵן שֶׁל הַתְּלַבְּשׁוֹת
 29 שֶׁהִיא שְׁיִכּוּחַ יְשִׁירָה וְקִרְבּוּבָה וּמוֹרְגָשׁ
 30 כִּי גַם לְזֵלִי זֹאת גַּם לֵלֵא הַשְּׁכּוֹחַ
 31 הַפּוֹעֵל הַבְּלִי גְבוּל יִתְלַבֵּשׁ בְּבְרִיאָה
 32 כֹּחַ לְהִיּוֹת הַעֲנִיָּן חֲזָקִים
 33 כְּיוֹם הַבְּרָאָם בְּלִי שׁוּם חִלְשׁוֹת
 34 בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן, וְזוֹת מְסִיבָה אַחֵרָת, מְפָנִי שֶׁהַהִתְהַוּוֹת שֶׁל כָּל הַנְּבְרָאִים
 35 הֵיא בְּכָל יוֹם וּרְגַע מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב⁶² בְּתַהִלִּים לְעוֹלָם הַרְיָ
 36 דְּבָרְךָ נִצָּב בְּשָׁמַיִם וְהַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּבָרִים הֵיא, כְּפִי שְׁמוּבָא
 37 ב'שֶׁעַר הַיְחִידוּת וְהַאֲמוּנָה' שֶׁבְּסִפְרֵי הַתְּנַיָּא, "פִּירֵשׁ הַבַּעַל שֶׁם טוֹב זְכוּרָנוּ לְבְרִיכָה,
 38 כִּי דְבַרְךָ שְׁאֵמֶרֶת יִהְיֶה רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', יְתִיב [מִלִּים] וְאוֹתִיּוֹת אֵלוֹ הֵן
 39 נְצַבּוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְלוּבְשׁוֹת בְּתוֹךְ כָּל הַרְקִיעִים
 40 לְעוֹלָם לְהַחִיּוֹתם... כִּי אֵילוֹ הִיוּ הָאוֹתִיּוֹת מְסַתְּלָקוֹת כְּרַגַּע חַס וְשִׁלּוּם, וְחוֹחוֹת
 41 לְמַקְוִין, הִיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם אֵין וְאִפְסֵי מִמֶּשׁ וְהָיוּ כְּלֵא הָיוּ כְּלָל, וְכִמוֹ קוֹדֵם מֵאִמֶּר
 42 יְהִי רְקִיעַ כּו' מִמֶּשׁ. וְכֵן בְּכָל הַבְּרִיאָה שֶׁבְּכָל הַעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
 43 וְאִפְּלוֹ אֵרֶץ הָלוּז הַגְּשֵׁמִית וְבַחֲנִיַּת דּוּמָם מִמֶּשׁ אֵילוֹ הִיוּ מְסַתְּלָקוֹת מִמֶּנָּה כְּרַגַּע

(60) ברכות פ"א ה"א. וראה ספר החקירה להצ"צ ד, א. קג, סע"א. (61) בראשית ב, ד. (62) תהלים קיט, פט. תניא שעשהיהו"א פ"א. (63) ב"ר פס"ח, ד. וראה אג"ק ח"ג ע' שצ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 באופן אחר, וכל כך הוא ההבדל בין ההתהוות בפעם הראשונה להתהוות אחר
2 כך שהיא 'חידוש הישנות' **עַד שְׁאֵפְשֵׁר** יכולה להיות יחד עם ההמשכה
3 והפעולה של חידוש הישנות, בד בבד גם **הַתְּעַסְקוֹת אַחֲרַת שְׁאֵינָה**
4 **עֲנֵן הַבְּרִיאָה (יוֹשֵׁב וּמְזוּוג זְיוּגִים)**.

לעיל שענין 'אור מעין המאור' כולל גם זאת שאמנם האור הוא רק הארה
המהאור ולא חלק מהמאור עצמו, בכל זאת, כיוון שהאור הוא מעין המאור,
יש באור את כוח האין סוף, ובכלל זה אפילו הענין הזה במאור שאין לו
עילה וסיבה שקדמה לו חס ושלום שלכן יכולה להיות על ידי האור בריאה
יש מאין.

5 ולכן תחורת המסקנה האמורה לעיל
6 לגבי גילוי ופעולת הכוח הבורא, הבלי
7 גבול, בכריאה, כפי שממשיך ומבאר.
8 **וְכִיוֹן שֶׁהַנְּבְרָאִים הֵם תְּזוּקִים**
9 **כְּיוּם הַבְּרָאָם**, בדיוק כמו
10 **בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְרֵאשִׁית**, ללא כל
11 חלישות במשך הזמן, הרי מוכח
12 **שֶׁכַּח הַפּוֹעֵל בִּנְפֻעָל הוּא** לא
13 רק בכוח אלא **בְּאוֹפֵן שֶׁל בְּלִי**
14 **גְּבוּל בְּפוֹעַל**. והיינו, **שֶׁהַעֲנֵן**
15 **דְּבָלִי גְּבוּל נִמְשָׁךְ** ופועל ומתגלה
16 ומקבל ביטוי **בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ**
17 **שֶׁהֵם** עולמות ונבראים עליונים
18 שנבראו **לְאַחֲרֵי הַצְּמִצּוּם** של
19 האור האין סוף הבלי גבול **וְגַם** וכוח
20 הנפעל בא בפועל בנבראים גם
21 בעולמות ונבראים נחותים יותר,
22 העולמות והנבראים שנבראו **לְאַחֲרֵי**
23 **עוֹלָם הָאֲצִילוֹת**, **בְּעוֹלָמוֹת**
24 **בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה, וְעַד**
25 **לְמִטָּה בְּתַכְלִית, בְּעוֹלָם**
26 **הָעֲשִׂיָה** ואפילו בעולם העשייה
27 שהוא העולם הכי תחתון והכי מוגבל,
28 יש פעולה וגילוי של הכוח האלוקי
29 הפועל בלי גבול.

1 **הַתְּעַסְקוֹת אַחֲרַת שְׁאֵינָה עֲנֵן הַבְּרִיאָה (יוֹשֵׁב**
2 **וּמְזוּוג זְיוּגִים)**. **וְכִיוֹן שֶׁהַנְּבְרָאִים הֵם תְּזוּקִים**
3 **כְּיוּם הַבְּרָאָם**, כמו בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְרֵאשִׁית, הרי
4 מוכח שֶׁכַּח הַפּוֹעֵל בִּנְפֻעָל הוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל בְּלִי
5 גְּבוּל בְּפוֹעַל. והיינו, שֶׁהַעֲנֵן דְּבָלִי גְּבוּל נִמְשָׁךְ
6 בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ שֶׁהֵם לְאַחֲרֵי הַצְּמִצּוּם וְגַם
7 לְאַחֲרֵי עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה
8 עֲשִׂיָה, וְעַד לְמִטָּה בְּתַכְלִית, בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה.

9 **וּמְסִיִּים בְּהַסְעִיף, שֶׁכָּל זֶה הוּא לְפִי שֶׁהָאֹר**
10 **הוּא אֵין סוֹף וּבְלִי גְּבוּל**, וכמו שכתוב
11 בְּהַתְחַלַּת הַסְּעִיף שֶׁטַעַם הַדְּבָר הוּא לְפִי שֶׁהָאֹר
12 **הוּא מְעִין הַמְּאֹר**, וכמו שנתבאר לעיל (סעיף
13 ג') **שֶׁלְהִיּוֹתוֹ מְעִין הַמְּאֹר יֵשׁ בּוֹ הַעֲדָר הַמְּדִידָה**
14 **וְהַתְּגַבְּלָה בְּתַכְלִית, וְעַד לְהַעֲנֵן שְׂאֵין לוֹ עֵילָה**
15 **וְסִיבָה שֶׁקְדָּמָה לוֹ חֵס וְשְׁלוֹם**. וכפי שכתבאר
16 אַדְמו"ר (מְהוֹרֵש"ב) **נִשְׁמָתוֹ עֲדָן בְּאַרְוֶכָה**
17 **בְּהִמְשָׁךְ תֵּרַס"ו**, שֶׁהַעֲנֵן דְּאוֹר אֵין סוֹף הוּא
18 סְתִידָה מִיַּנְיָה וּבִיָּה, שֶׁהָרִי אֹר פִּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא רַק
19 הָאָרָה בְּעֵלְמָא, וְאֵם כֵּן לֹא שְׂיִיף לֹמַר עֲלִיו
20 הַתָּאֵר דְּאֵין סוֹף בְּאִמִּיתִיּוֹת, הֵינְנו, שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת
21 אֵין סוֹף לְהַתְּפַשְׁטוֹתוֹ שׁוֹ
22 תְּנוּנָה שְׂשִׂיכָת רַק בְּאֵין סוֹף אִמִּיתִי,
23 אָבֵל בְּהִכְרַח שְׂיִהָיָה לוֹ סוֹף
24 בְּתַחֲלִילַת עֲנֵנּוֹ, הֵינְנו, שֵׁישׁ
25 לוֹ עֵילָה וְסִיבָה שֶׁקְדָּמָה לוֹ,
26 שְׂהָרִי הָאוֹר נִמְצָא מִהַמְּאֹר,
27 כְּלוּמַר, בְּשׁוּנָה מִהַמְּאֹר שְׂאֵין לוֹ
28 תַּחֲלִילָה כֻּלָּל בְּמוּבָן זֶה שְׂאֵין שׁוּם סִיבָה
29 וְשׁוּם גֵּרוּם שֶׁקְדָּמוֹ לוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם,
30 וּגְרַמּוֹ אֵת הַתְּהוּוּתוֹ, הָרִי הָאוֹר כֵּן יֵשׁ
31 לוֹ עֵילָה וְסִיבָה וְהוּא הַמְּאֹר, וּבְלִשׁוֹן
32 הַרְמ"ע **מְפֹאֲנוֹ 27 בְּנוֹגַע**
33 **לְעֵנֵן הַשֵּׁם, שֶׁבְּעַל הַשֵּׁם**
34 **הִנְקָרָא בְּשֵׁם מְסוּיִים קָדָם לְשֵׁם**
35 **שְׂהָרִי לֹא קוֹרְאִים בְּשֵׁם לְדַבֵּר שְׂעִידִין**
36 **לֹא קִיִּים. וּבִיַּחַד עִם זֶה, וְלִמְרוֹת**
37 **שְׂלֹאֹר יֵשׁ עֵילָה וְסִיבָה הָרִי הָאוֹר**
38 **הוּא מְעִין הַמְּאֹר, שֶׁמְצַד זֶה**
39 **שְׂלִמְעֵשָׂה הָאוֹר הוּא מְעִין הַמְּאֹר יֵשׁ**
40 **בּוֹ בְּאוֹר גַּם שְׂלִילַת הַעֲנֵן דִּישׁ**
41 **לוֹ תַּחֲלִילָה** והמסקנה היא שהאור
הוא מעין המאור ודומה למאור גם בענין זה (אף שלכאורה מצד המציאות
יש לו עילה וסיבה, וכאמור שכל המושג 'אור אין סוף' הוא 'סתירה מנייה
(וביה)', **שְׂלֹכָן יְכוֹל לְהִיּוֹת עַל יְדוֹ הַתְּהוּוּת הַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאֵין**
(בְּנִזְכָּר לְעֵיל) באופן שלא ניכר שיש הנברא שהאין האלוקי הוא העילה
והסיבה שלו.

9 **וּמְסִיִּים בְּהַסְעִיף, שֶׁכָּל זֶה הוּא לְפִי שֶׁהָאֹר**
10 **הוּא אֵין סוֹף וּבְלִי גְּבוּל**, וכמו שכתוב
11 בְּהַתְחַלַּת הַסְּעִיף שֶׁטַעַם הַדְּבָר הוּא לְפִי שֶׁהָאֹר
12 **הוּא מְעִין הַמְּאֹר**, וכמו שנתבאר לעיל (סעיף
13 ג') **שֶׁלְהִיּוֹתוֹ מְעִין הַמְּאֹר יֵשׁ בּוֹ הַעֲדָר הַמְּדִידָה**
14 **וְהַתְּגַבְּלָה בְּתַכְלִית, וְעַד לְהַעֲנֵן שְׂאֵין לוֹ עֵילָה**
15 **וְסִיבָה שֶׁקְדָּמָה לוֹ חֵס וְשְׁלוֹם**. וכפי שכתבאר
16 אַדְמו"ר (מְהוֹרֵש"ב) **נִשְׁמָתוֹ עֲדָן בְּאַרְוֶכָה**
17 **בְּהִמְשָׁךְ תֵּרַס"ו**, שֶׁהַעֲנֵן דְּאוֹר אֵין סוֹף הוּא
18 סְתִידָה מִיַּנְיָה וּבִיָּה, שֶׁהָרִי אֹר פִּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא רַק
19 הָאָרָה בְּעֵלְמָא, וְאֵם כֵּן לֹא שְׂיִיף לֹמַר עֲלִיו
20 הַתָּאֵר דְּאֵין סוֹף בְּאִמִּיתִיּוֹת, הֵינְנו, שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת
21 אֵין סוֹף לְהַתְּפַשְׁטוֹתוֹ, אָבֵל בְּהִכְרַח שְׂיִהָיָה לוֹ
22 סוֹף בְּתַחֲלִילַת עֲנֵנּוֹ, הֵינְנו, שֵׁישׁ לוֹ עֵילָה וְסִיבָה
23 שֶׁקְדָּמָה לוֹ, שֶׁהָרִי הָאוֹר נִמְצָא מִהַמְּאֹר, וּבְלִשׁוֹן
24 הַרְמ"ע **מְפֹאֲנוֹ 27 בְּנוֹגַע לְעֵנֵן הַשֵּׁם, שֶׁבְּעַל הַשֵּׁם**
25 **קָדָם לְשֵׁם. וּבִיַּחַד עִם זֶה, הָרִי הָאוֹר הוּא מְעִין**
26 **הַמְּאֹר, שֶׁמְצַד זֶה יֵשׁ בּוֹ גַּם שְׂלִילַת הַעֲנֵן דִּישׁ**
27 **לוֹ תַּחֲלִילָה, שְׂלֹכָן יְכוֹל לְהִיּוֹת עַל יְדוֹ הַתְּהוּוּת**
28 **הַבְּרִיאָה יֵשׁ מֵאֵין (בְּנִזְכָּר לְעֵיל). וּמְבוֹאֵר שֶׁם**
29 **מְעִין הַמְּאֹר**, ואף שהאור הוא
30 הארה והתגלות מהמאור, מקור האור, ולא המאור עצמו, מכל מקום יש לאור
31 תכונות ומאפיינים של המאור עצמו **וְכַמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל (סְעִיף ג')**
32 **שֶׁלְהִיּוֹתוֹ כִּיוּן שֶׁהוּא מְעִין הַמְּאֹר יֵשׁ בּוֹ בְּאוֹר הַעֲדָר הַמְּדִידָה**
33 **וְהַתְּגַבְּלָה בְּתַכְלִית** וגם האור הוא בלי גבול לגמרי, **וְעַד לְהַעֲנֵן**
34 **שְׂאֵין לוֹ עֵילָה וְסִיבָה שֶׁקְדָּמָה לוֹ חֵס וְשְׁלוֹם**, וכפי שהוסבר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּמְבוֹאֵר שֶׁם ב'המשך' תרס"ו בְּאֵרוֹכָה, שֶׁהָאוֹר מְצַד עֲצָמוֹ הוּא
 2 אָמַנְם רַק אֹר וְהָאֵרָה בְּלֶבֶד, וְלֹא הַמָּאוֹר וְלֹא הַעֵצִם, וְלִמְעֻלָּה
 3 יוֹתֵר, כְּפִי שֶׁנִּקְרָא שֶׁם בְּלֶבֶד שֶׁאֵפִילוֹ אֵינוֹ מִתְגַּלָּה כְּאוֹר, וְלִמְעֻלָּה
 4 יוֹתֵר, כְּפִי שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם יְכוּלָת׃ הֵינּוּ אִפְשָׁרוֹת שִׁיבּוֹא וְיֵאִיר שׁוֹה
 5 פְּחוֹת גִּילּוֹי אֵפִילוֹ מֵעֵינַיִן הַשֶּׁם וּבּוֹדֵאֵי
 6 פְּחוֹת גִּילּוֹי מֵעֵינַיִן הָאוֹר, אָבֵל,
 7 בִּיכוּלָת׃ זֶה יִשְׁנֶם כָּל הָעֵנִינִים
 8 שֶׁבְּעֲצָמוֹת, שֶׁהָרִי אֵי אֶפְשָׁר
 9 לְחַלֵּק בֵּין הַיְכוּלָת׃ לְהַעֲצָמוֹת
 10 כִּי 'יכוּלָת׃ הֵינּוּ יְכוּלָת׃ שֶׁל הָעֲצָמוֹת
 11 וְזֶה שִׁישׁ בְּעֲצָמוֹת יֵשׁ גַּם בִּיכוּלָת׃ שֶׁל
 12 הָעֲצָמוֹת, וְלִכֵּן יֵשׁ גַּם בְּהָאוֹר
 13 אֲמִיתִית הָעֵנִי דְלָא בְּחוֹשְׁבֹן,
 14 הַמוֹשֵׁג בְּלִי גְבוּל כְּפִי שֶׁהוּא בְּאִמְתּוֹ,
 15 הָעֵדֵר הַמְּדִידָה וְהַהֲגָבָלָה לֹא
 16 רַק בְּהֵעֲנֵן שָׁאִין לוֹ סוּף לֹא
 17 רַק בְּכך שֶׁהָאוֹר מְאִיר לֵאל סוּף וְאִין
 18 הַגְּבֵלָה לְהֵאֲרָתוֹ וְהַתְּפִשְׁטוֹתוֹ, אָלֵא
 19 יֵשׁ בְּאוֹר אֵפִילוֹ הָעֵנִינִי שָׁאִין לוֹ
 20 תְּחִילָה, שָׁאִין לוֹ עֵילָה וְסִיבָה
 21 שֶׁקְּדָמָה לִּי⁶⁴, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל שֶׁנֶּם
 22 זֶה מִתְחַיֵּב מִמְהוֹתוֹ כְּאוֹר שֶׁלִּכֵּן
 23 יְכוּלָה לְהִיּוֹת עַל יָדוֹ עַל יְדֵי
 24 הָאוֹר הַתְּהוּוֹת הַבְּרִיאָה כְּמִבּוֹאֵר
 25 לְעֵיל שֶׁהַתְּהוּוֹת הִיא מְצַד הַמָּאוֹר
 26 עֲצָמוֹ אֲבֵל הַתְּהוּוֹת בְּפוֹעַל הִיא עַל
 27 יְדֵי הָאוֹר שֶׁבְּהֲרָגְשָׁתָהּ שֶׁל הַבְּרִיאָה
 28 אִין לָהּ תְּחִילָה שֶׁהָרִי הִישׁ הַנְּבִירָא
 29 לֹא מְרִישׁ אֵת הָאִין הָאֱלוֹקִי הַבּוֹרָא
 30 אוֹתוֹ (וְעֵינַיִן זֶה שֶׁהָאוֹר אִין סוּף אִין
 31 לוֹ תְּחִילָה) הוּא נּוֹסֵף עַל
 32 הַהֲתַפְּשָׁטוֹת וְהַהֵאֲרָה וְהַתְּגַלּוֹת
 33 לְמִטָּה בְּאוֹפֵן שֶׁל אִין סוּף).
 34 (ו) וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, שֶׁכָּל זֶה מוֹכְרָח גַּם מְכַלּוֹת
 35 הַמְּבוֹאֵר לְעֵיל בְּאִרְיוֹת שֶׁעֵינַיִן הַבְּלִי
 36 גְבוּל שְׁבָאוֹר אִין סוּף נִיכֵר גַּם בְּבִרְיאָה
 37 הַמוֹגְבֵלָת מוֹכְרָח גַּם מְכַלּוֹת
 38 עֵנִינִי הַתּוֹכֵן הַכְּלָלִי שֶׁל עֲבוּדָת׃ ה'
 39 שֶׁל הָאֲדָם, כְּפִי שֶׁמִּשְׁיָן וּמִבְּאֵר.
 40 דְּהִנְהָ, יְדוּעָה תּוֹרַת הָרַב הַמְּגִיד מִמְעוֹרִישׁ עַל מְאָמֵר רַז"ל⁶⁵
 41 בְּנִמְגָרָא גְּדוּלִים חֲשׁוּבִים וְנִעְלִים יוֹתֵר מְעַשֶׂה צְדִיקִים מִמְעַשֶׂה

(64) ראה גם הגהות לד"ה פתח אליהו שם ע' מב. 65) כתובות ה, א. 66) איוב לה, רז. 67) ב"ר ספ"ב.

(ז) אור תורה להרב המגיד בסופו ד"ה גדולים (סימן תק).

ביאור בדרך אפשר

1 מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו חס ושלום.
 2 ואין ייתכן שעבודת האדם, מעשה צדיקים' היא חשובה ונעלית יותר
 3 מהבריאה על ידי אור אין סוף, 'מעשה שמים וארץ' ?
 4 אף הענין הוא, דעם היות שהבחינה הנעלית באלוקות שהיא
 5 בחינה ודרגה נעלית ביותר שגנעלית
 6 יותר למעלה מהמקום הבחינה
 7 והדרגה ששם מגעת עבודת
 8 האדם היא באופן דכחשיכה
 9 כאורה⁶⁸, באופן שלגבי אותה
 10 בחינה נעלית אין הברל בין חושך
 11 לאור, בין מעשי האדם הרצויים לאלה
 12 שאינם רצויים, וכלשון הכתוב שהובא
 13 לעיל אם צדקת גו' שהצדקות של
 14 האדם לא מוסיפה דבר בקדוש-ברוך-
 15 הוא ורבו פשעי גו' ואם יש
 16 לאדם פשעים רבים אין זה מעלים את
 17 הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, כי מדובר
 18 בדרגה שבה מעשי האדם התחתון לא
 19 נחשבים ולא תופסים מקום, מפל
 20 מקום, יש למעלה באלוקות ענין
 21 נעלה ועמוק עוד יותר מבחינה
 22 זו שלגביה 'כחשיכה כאורה, והוא
 23 הענין הנעלה שנקרא לפעמים
 24 פנימיות המקיף, באופן כללי
 25 בחינת ה'מקיף' באלוקות שהיא
 26 למעלה מהתלבשות פנימית בעולמות
 27 ובנבראים, נעלית מבחינת הפנימיות
 28 ששייכת יותר לעולמות ונבראים,
 29 וב'מקיף' עצמו יש פנימיות וחיציניות
 30 רפנימיות המקיף' היא הבחינה הנעלית
 31 והעמוקה יותר ב'מקיף' עצמו ועד
 32 לעצמות ומהות עצם המהות של
 33 האלוקות עצמה שלמעלה אפילו
 34 מ'פנימיות המקיף', ששם בחינות
 35 אלו הנעלות הרבה מהבחינה של
 36 'כחשיכה כאורה' הוא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו
 37 צדיקים דוקא⁶⁹, לא כמו בדרגה שבה איני יודע האם חפץ במעשיהם
 38 של צדיקים או להיפך, כי לגבי אותה דרגה מעשי האדם לא תופסים מקום
 39 ונמלך מתיעץ ומתחשב, כביכול, בנשמותיהם של צדיקים⁷⁰,
 40 וכמו שכתוב⁷¹ בנבואת מלאכי שאף על פי שאח עשיו ליעקב,
 41 מכל-מקום, ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי, וישם בחינה
 42 נעלית זו הוא ענין הבחירה שהקדוש-ברוך-הוא בחר בבני ישראל
 43 להיות העם המיוחד שלו דיבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב

ביאור בדרך אפשר

אשר אהב סלה⁷², כלשון הכתוב בתהלים שהוא ענין הבחירה
 המדובר כאן ענין בחירה חפשית בתכלית⁷³, שענין זה של
 בחירה חופשית מוחלטת ללא כל סיבה חיצינית לבחור דווקא זה ולא
 בחירה מפני המעלות והיתרונות של הדבר הנבחר אלא אך ורק מפני שזה
 רצון הבורח הוא בעצם המהות של
 האלוקות במקום בחינה ודרגה
 שאין בו ענין של גילויים
 כלל, כי פשיטתו איזה ענין
 של גילוי והתייחסות מסויימת
 לדבר הנבחר, ישנו כבר ענין של
 נטיה לבחור דווקא בדבר שאליז יש
 נטייה מסויימת, ובחירה חופשית
 לגמרי היא רק כאשר הבחירה היא אך
 ורק מפני רצונו של הבורח⁷⁴.
 וכיוון שלפי המסקנה, עבודת האדם
 נוגעת, והקדוש-ברוך-הוא בוחר בה,
 לא רק בדרגות נמוכות באלוקות אלא
 בעצמות ומהות האלוקות, הרי זו
 הוכחה למבואר לעיל שענין האין סוף
 שבעצם, המאור, כן יורד ונמשך ופועל
 בבריאה המוגבלת על ידי האור אין
 סוף, וכפי ששמשיך ומבאר.
 וכמוכן מביאור אדמו"ר
 (מהורש"ב) נשמתו עדן
 הנזכר לעיל, שגם בבחינת
 האור (שהיא בחינת האין
 שממנה מתהווה היש הנברא ששם
 מגעת עבודת האדם) ישנו
 הענין שהוא מעין המאור,
 ועד לעצמות ומהות, שמשם
 מעצם המהות של האלוקות עצמה
 נמשך הענין דיבחר לנו את
 נחלתנו את גאון יעקב גו'
 והקדוש-ברוך-הוא עצמו בחר
 בנשמות ישראל ובעבודתם. ולכן
 גדולים מעשה צדיקים עבודת האדם ממעשה שמים וארץ
 הבראה, כיון שגמיעים כי מעשה צדיקים 'נוגעים' ויש להם משמעות
 בבחינת האין המהווה את היש הנברא כפי שנכלל האין' המהווה
 ביש האמיתי, האלוקות עצמה, ועד לבחינת היכולת האפשרות
 והיכולת של עצמות האלוקות האיר אור ולברוא נבראים שאי אפשר
 כלל לחלקה מיש האמיתי (פנזכר לעיל) לא ייתכן ליצור חלוקה
 והבדלה בין ענין היכולת והאלוקות עצמה אלא היכולת קיימת בעצמות
 האלוקות, וכמבואר לעיל, עם כל הרוממות וההפלאה שבדבר, סוף סוף יש

(68) תהלים קלט, יב. (69) ראה קונטרס ומעין מאמר י פ"ב. ובכ"מ. (70) רות רבה פ"ב, ג. (71) מלאכי א, ג. (72) תהלים מז, ה. (73) ראה סה"מ תש"ג ע' 24. (74) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1309. ע' 1341. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לענייני המאור שהוא בלי גבול אמיתי, ביטוי וגילוי ופעולה בעולמות
2 ובנבראים המוגבלים.
3 וְזֶה גַם הַטַּעַם הַפְּנִימִי עַל כֵּן שֶׁעַל יְדֵי פְּלִלוֹת עֲנֵן הָעֵבֹדָה
4 שֶׁהָאֵדָם עֹבֵד אֶת ה' נַעֲשֶׂה נִפְעַל עֲנֵן הַשֶּׁבֶת (כְּמֵאֲמַר רַז"ל⁷⁵)
5 בַּגְּמָרָא מִי שֶׁטָּרַח בְּעֶרְבֵי שֶׁבֶת
6 יֵאָכֵל בְּשֶׁבֶת וְלִפִּי פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים 1
7 הַכּוּוֹנָה הִיא שְׁעִינָן וְתוֹכֵן הַשֶּׁבֶת נִפְעַל 2
8 עַל יְדֵי הַטָּרַחָה וְהַפְּעוּלָה שֶׁל הָאֵדָם
9 הָעֹבֵד אֶת ה' בִּימֵי הַשְּׁבֹעֹת, 'עֶרֶב
10 (שֶׁבֶת) שֶׁעֲנִינָנוּ שֶׁל הַשֶּׁבֶת הוּא
11 מְנוּחָה, כְּמֵאֲמַר רַז"ל⁷⁶ עַל כֵּן
12 שֶׁבִּשְׁשַׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִשְׁלַמָּה הַבְּרִיאָה
13 כּוֹלָה וְאַחֲרֵי שֶׁנִּשְׁלַמָּה מִלֵּאכֶת הַבְּרִיאָה,
14 מָה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר, 7
15 מְנוּחָה. בָּא שֶׁבֶת בָּא מְנוּחָה 8
16 (שֶׁלֹּכֵן נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה לְגַבֵּי סִיּוֹם
17 הַבְּרִיאָה בִּשְׁשַׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית וַיִּכָּל
18 אֱלֹקִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי גו'⁷⁷,
19 אַף שֶׁכָּבֵר לִפְנֵי זֶה נֶאֱמַר
20 וַיְכַוְּלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל
21 צָבָאָם⁷⁸ וְכִבֵּר נֶאֱמַר שֶׁהַכּוֹל נִשְׁלַם
22 בְּיוֹם הַשִּׁישִׁי וְאֵם כֵּן עַל מַה נֶאֱמַר וַיִּכָּל
23 אֱלֹקִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִלֵּאכֶת, עַל
24 עֲנִינָן הַמְּנוּחָה שֶׁנִּתְחַדַּשׁ עִם כּוֹא
25 הַשֶּׁבֶת), וַיְדַוְּעָה תּוֹרַת הַפְּעַל
26 שֶׁם טוֹב שֶׁהִקְבִּי'ה נִקְרָא
27 מְנוּחָה, לִפִּי שְׂאִין שְׂפִיף בּוֹ
28 בַּהֲקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תְּנוּעָה
29 (שִׁינוּיִים מִמַּצַּב לְמַצַּב וּמוֹמֵן לְזִמְנָן
30 וְכד' אֵלָּא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעוֹלָם לֹא
31 מִשְׁתַּנָּה), כִּי תְּנוּעָה בְּמוֹכֵן שֶׁל
32 שִׁינוּי מַצַּב אִו שִׁינוּי בְּגַלֵּל הַזִּמְנָן לֹא
33 שְׂפִיף כִּי אֵם בְּדָבָר שֶׁהוּא
34 מוֹגְבֵל בְּזִמְנָן וּבְמִקּוֹם וּמוֹגְרָר
35 בַּהֲגַבְלוֹת שֶׁל זִמְנָן וּמִקּוֹם (כִּי עֲנִינָן
36 הַזִּמְנָן הוּא הַשִּׁינוּיִים דְּעֶבֶר הָיָה וְעֵתִיד, וְכִיוּן שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
37 הוּא לְמַעַל מִהַהֲגֵדוֹת וְהַהֲגַבְלוֹת הַלָּלוּ הוּא לְמַעַל מִהַזִּמְנָן בְּאֹפֶן שֶׁלִּגְבִי
38 אֵין מִקּוֹם לְגוֹרָרִים וְהַגְּבֻלוֹת שֶׁל עֶבֶר, הוּוֹה וְעֵתִיד, וּמִזְמָנָה הַהֲאֵמֹר אֹדוֹת
39 עֲנִינָן הַזִּמְנָן שְׂאִין בּוֹ שִׁינוּיִים לְמַעַל אֵלָּא לְגַבֵּי הָאֱלֹקוֹת אֵין הַהֲבֻדִים הַלָּלוּ

(ח) כתר שם טוב (מהדורת סלאוויטא) ח"ב לג, ג (בהוצאת קה"ת - סימן תא).

(75) ע"ג, ג, סע"א. (76) פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוס' סנהדרין לח, א (ד"ה חצבה). וראה ב"ר פ"י, ט. (77) בראשית שם. (78) שם, א. (79) ראה תניא שעהיוה"א פ"ז. לקו"ת ברכה צח, א. (80) ראה אוה"ת בראשית מב, ב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶהוּ גַם הַמְבוֹאֵר בְּדְרוּשֵׁי חֲסִידוֹת⁸¹ שְׁשֶׁבֶת הוּא לְמַעְלָה
 2 מֵהַזְּמַן יוֹם הַשֶּׁבֶת לֹא נִתְּן לַגְּדֵי וּמַגְבּוּלוֹת הַזְּמַן כְּמוֹ שֶׁאֵר יִמֵּי הַשְּׁבוּעָה,
 3 וְלִכְּנָן אוֹמְרִים בְּכָל שְׁבוּעַת הַיּוֹם יוֹם רֵאשׁוֹן כּו', לְמִרוֹת שִׁכְבֵּר
 4 עֲבָרוּ אֶלְפֵי יָמֵי רֵאשׁוֹן מֵאֵז בְּרִיאַת הָעוֹלָם לְפִי שְׁאָז בְּיוֹם רֵאשׁוֹן מִיָּד
 5 שְׁבוּעָה, עִם צֵאת הַשֶּׁבֶת, מִתְחִיל
 6 עֲנִין הַזְּמַן מִחֲדָשׁ, שְׁמִתְחִיל
 7 עוֹד הַפְּעָם יוֹם רֵאשׁוֹן
 8 לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כּו', וְלִכְּנָן כֵּל
 9 שְׁבוּעַת הַיּוֹם שֶׁלֹּאֲחֵר הַשֶּׁבֶת הוּא יוֹם
 10 רֵאשׁוֹן, כִּי שֶׁבֶת הִיחָה הַתְּעֻלוֹת מֵעַל
 11 גְּדֵי הַזְּמַן וְלֹאֲחֵר הַשֶּׁבֶת מוּשָׁג הַזְּמַן
 12 מִתְחִיל מִתְחַלְחֵל הַיְיָנוּ, הַמְשֻׁמְעוֹת
 13 הַעֲמוּקָה שֶׁל הַדְּבָרִים הִיא שְׁעֻנִין
 14 הַשֶּׁבֶת הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן
 15 גַּם כְּפִי שֶׁהוּא בְּאוֹפֶן הַיּוֹתֵר
 16 נִעְלָה שְׁבַעֲנֵין הַזְּמַן כִּי בַעֲנִין
 17 הַזְּמַן יֵשׁ אוֹפְנִים שׁוֹנִים, וְשֶׁבֶת הִיא
 18 לְמַעְלָה מִהַזְּמַן אֶפִּילוֹ לְמַעְלָה מִהַזְּמַן
 19 כְּפִי שֶׁהוּא בְּאוֹפֶן הַכִּי נִעְלָה וְהַכִּי פָחוֹת
 20 מוּגַבֵּל וּמוּגָדֵר בְּגְדֵי הַמְצִיאוֹת
 21 הַמוּגַבֵּל, כְּפִי שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמַבָּאֵר.
 22 דְּהֵנָּה, דְּיוֹעֵ⁸² שְׁקוֹדֵם לְעֲנִין
 23 הַזְּמַן יִשְׁנוּ גַּם סֵדֵר זְמָנִים⁸³
 24 חֲלוּקָה לְזִמְנִים בְּצוּרָה יוֹתֵר רוּחִנִית
 25 וּמַעֲוֹדֵנָת מַעֲנִין הַזְּמַן כְּפִשׁוּטוֹ (שְׁמִמְנֹנוּ נְמִשֶׁף הַזְּמַן דְּלְמַטָּה), יַעֲד
 26 לְהַעֲנִין דְּרִצּוֹא וְשׁוֹב, מְטִי וְלֹא מְטִי, כְּמַבְאֵר בְּחִסְדוֹת שֶׁהָאוֹר
 27 הָאוֹלוֹקִי יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה בְּאוֹפֶן שֶׁל רִצּוֹא וְשׁוֹב, כְּכִיכּוֹל נִמְשָׁךְ
 28 וְחוֹדֵר לְמַקְוֵו וְחוֹדֵר וְנִמְשָׁךְ וְכֵן הַלֵּאָה, וְכֵן בְּבַחֲנִית 'מְטִי וְלֹא מְטִי', מַגִּיעַ וְלֹא
 29 מַגִּיעַ, שֶׁהוּא מַעֲיָן 'רִצּוֹא וְשׁוֹב' בְּדִרְגוֹת יוֹתֵר נִעְלוֹת וְכֵל זֶה קָשׁוֹר בַּעֲנִין הַזְּמַן
 30 כִּי כֹל תְּנוּעָה שֶׁל 'רִצּוֹא' בְּהַכְרַח קוֹדֵמַת לְשׁוֹב' שְׁבַא אַחֲרֶיהָ וְכֵן הַלֵּאָה
 31 שְׁעֻנִין זֶה שֶׁל 'רִצּוֹא וְשׁוֹב' רִמְטִי וְלֹא מְטִי יִשְׁנוּ לְמַעְלָה מֵעַלָּה
 32 עַד אֶפִּילוֹ בְּאוֹר אֵין סוּף.
 33 [וּכְמַבְאֵר בְּדֶרֶךְ מִצּוֹתֵיךְ לְאִדְמוֹרֵי הַצְּמַח צֶדֶק:
 34 יֵשׁ הַפְּרֵשׁ בֵּין זְמַן לְסֵדֵר הַזְּמַן, וְסֵדֵר הַזְּמַן הוּא דֵק יוֹתֵר מֵעֲנִין הַזְּמַן...
 35 וְעַל-דֶּרֶךְ שֶׁאֵמֵר ר' אַבְהוֹ... מִלְּמַד שֶׁהִי בּוֹנֵה עוֹלָמוֹת וּמַחֲרִיב... וּמֵאוֹ
 36 הַתְּחִיל בְּנִיין עוֹלָמוֹת הַנִּיל הִי נִמְצָא סֵדֵר הַזְּמַן כִּי הַעוֹלָמוֹת הַנִּיל הֵם
 37 עֲנִינִים רוּחִנִים נְעִלִים מֵעוֹלָם הַשֶּׁפֶל שֶׁלֵּנו כְּמוֹ שִׁתְּבָאֵר, עַד שֶׁלֵּא הִי בְּהֵם
 38 זְמַן גִּשְׁמִי כְּשֶׁלֵּנו אֵלָּא הַמְצִיאוֹת הַנִּקְרָאוֹת סֵדֵר הַזְּמַן וְלֹאֲחֵר שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הִי
 39 הַזְּמַן גִּשְׁמִי שֶׁלֵּנו... אֲמַנָּם קוֹדֵם בְּנִיין הַעוֹלָמוֹת הַנִּיל גַּם סֵדֵר הַזְּמַן לֹא הִיא
 40 אֵלָּא הִי הוּא יִתְבָּרַךְ לְבָרוּ הוּא שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַזְּמַן לְגַמְרִי... יוֹבֵן גַּם כֵּן
 41 בַּעֲנִין הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן מִמְּנו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַזְּמַן לְגַמְרִי... וְהַתְּהוּוֹת
 42 הוּא גַּם כֵּן בְּבַחֲנִית כֹּלל וּפְרָשׁ עַל-דֶּרֶךְ הַתְּהוּוֹת הַרִיבּוּי מִן הַאֲחֵדוֹת,

ביאור בדרך אפשר

43 שֶׁהַתְּחִלּוֹת הַזְּמַן הוּא רִיבּוּי חֲלָקִים גְּבוּלִים עַל-דֶּרֶךְ רִיבּוּי הַנִּמְצָאִים בְּעֵלֵי
 44 גְּבוּל, וִישׁ בַּחֲנִית אוֹר כִּלְלִי שְׁכוּלֵל כּוֹלֵם כְּאֶחָד וְכִמוֹ כֵּן כּוֹלֵל כֹּל חֲלָקֵי הַזְּמַן
 45 כְּאֶחָד מִמֶּשׁ, וְהוּו בַּחֲנִית צוּפָה וּמַבִּיט עַד סוּף כֹּל הַדְּרוּוֹת בְּסַקִּירָה אַחַת,
 46 שֶׁסַּקִּירָה אַחַת כּוֹלֵלֵת כֹּל הַזְּמַן דְּשִׁית אֶלְפֵי שְׁנֵי כְּאֶחָד, וְאַחֲרֶיךָ נִמְשָׁךְ
 47 מִסַּקִּירָה זוֹ בְּהַתְּחִלּוֹת לְכַמָּה בַּחֲנִית
 48 וְכֹל בַּחֲנִית כּוֹלֵלֵת זְמַן רַב אֶךְ לֹא כֹל
 49 הַזְּמַן דְּשִׁית אֶלְפֵי שְׁנֵי וּבְבַחֲנִית אֵלוֹ
 50 נֹאמֵר כִּי אֶלְף שְׁנִים בַּעֲנִין כְּיוֹם
 51 אַתְּמוֹל (תֵּלִים 'צ' ד'). שְׁבַחֲנִיהָ אַחַת
 52 הַנִּקְרָאוֹת יוֹם כּוֹלֵלֵת זְמַן אֶלְף שָׁנָה בְּבַת
 53 אַחַת, וְאַחֲרֶיךָ מִתְחַלְקִים לְחֲלָקִים
 54 שְׁכֵל חֲלָק גַּם הוּא כּוֹלֵל זְמַן רַב אֶךְ
 55 פָּחוֹת מִזֶּה וְהוּא עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁבוּ
 56 בְּיוֹם נִמְשָׁךְ בַּחֲנִיהָ אַחַת שְׁכוּלֵלֵת כֹּל
 57 הַזְּמַן דְּשִׁס"ה (365) יִמֵּי הַשָּׁנָה בְּסַקִּירָה
 58 אַחַת, וְאַחֲרֶיךָ מִתְחַלֵּק לִי"ב רֵאשִׁי-
 59 חֲדָשִׁים שְׂרֵאש־חֲדוֹשׁ כּוֹלֵל הַזְּמַן דִּל'
 60 (30) יוֹם וְאַחֲרֶיךָ לִימִים וְאַחֲרֶיךָ
 61 לְשַׁעוֹת... וְאַחֲרֶיךָ מִתְחַלֵּק לְרַגְעִים
 62 וְהוּא הַזְּמַן הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹן... וְהוּוִית
 63 שׁוֹרֵשׁ הַזְּמַן הוּא מַחְמַת צְמוּצוֹם
 64 וְהַתְּפַשּׁוֹת שֶׁהִיא בְּהַתְּחִלַּת בְּרִיאַת
 65 הָעוֹלָם... וְנִקְרָא זֶה 'מְטִי וְלֹא מְטִי'
 66 בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל וְהֵנָּה בַּחֲנִית הַצְּמוּצוֹם
 67 וְהַתְּפַשּׁוֹת הוּא גּוֹרֵם שֶׁהִיית זְמַן הַרְּגַע וְלִכְּנָן כֹּל שֶׁהִיא הַתְּחִלּוֹת הַשֶּׁפֶע
 68 לְחֲלָקִים רַבִּים וְכֹל חֲלָק הָרִי צִרִיךְ לְהִתְמַשֵּׁךְ אַחַר שֶׁמִּתְחַלֵּק חֲבִירוֹ שְׁקֵדְמו
 69 אֶם-כֵּן הַמְשַׁכַּת וְהַסְתַּלְקוֹת הָאֲחֵד נִקְרָא מְטִי וְלֹא מְטִי הַתְּפַשּׁוֹת וְהַסְתַּלְקוֹת
 70 וְרִיבּוּי הַתְּחִלּוֹת יִהְיֶה רִיבּוּי רַגְעִים וְכִמְשַׁל הַנְּשִׁימָה שְׁבָאֵדִם שֶׁהִיא בַּחֲנִית
 71 הַמְשַׁכַּת חַיּוֹת מִן הַלֵּב בְּהַסְתַּלְקוֹת וְהַתְּפַשּׁוֹת וּמְרִיבּוּי הַנְּשִׁימוֹת יִהְיֶה זְמַן מַה
 72 לְפִי שֶׁבַּחֲכִירָה כֹּל אַחַת קוֹדֵמַת אוֹ מֵאֲחֵרָת לְחַבְרָתָהּ, וְנִמְצָא אֶף-עַל-פִּי שְׁאוֹר
 73 אֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן אֲבָל בְּנִמְצָאִים הַנְּמַשְׁכִּים מִמְּנו יִהְיֶה
 74 בְּחַי' קִדְמָה וְאַחֲרוֹ מַחְמַת סֵדֵר הַמְשַׁכּוֹת... וְהוּו הַנִּקְרָא סֵדֵר הַזְּמַן כִּי בְּאֵמַת
 75 אֵינוֹ זְמַן גְּמוּר כְּשֶׁלֵּנו אֵלָּא שְׁנִקְרָא סֵדֵר הַזְּמַן לְפִי שֶׁהַמְשַׁכּוֹת בְּבַחֲנִית
 76 הַתְּחִלּוֹת תְּחִלָּה חֲסֵד וְאַחֲרֶיךָ גְּבוּרָה וְאַחֲרֶיךָ תְּפָאֵרַת וְכו' רַק מְבַחֲנִית
 77 מְלַכּוֹת בְּבִרְיָה יִצִּירָה עֲשִׂיהָ יִתְהוּוֹ זְמַן גְּמוּר וְהוּו שְׁנִאֵמֵר מֶלֶךְ מֶלֶךְ וְיִמְלוֹךְ
 78 [שֶׁהוּא עֲנִין עֲבֵר הוּוה וְעַתִּיד...]"
 79 וּמִזֶּה מוּבָן שְׁעֻנִין הַמְּנוּחָה דְּשֶׁבֶת (שְׁלְמַעְלָה מִפְּלָלוֹת עֲנִין
 80 הַזְּמַן, בְּכֹל הַדְּרָגוֹת וּבְכֹל הָאוֹפְנִים שֶׁבָּהֵם קִיִּים הַמוּשָׁג זְמַן, כְּנוֹזֵךְ לְעֵיל,
 81 גַּם כְּפִי שֶׁהַזְּמַן הוּא בְּאוֹפֶן הַיּוֹתֵר נִעְלָה, שְׁזָהוּ עֲנִין שֶׁל
 82 הָאֲרָה וְגִילּוּי, אֶפִּילוֹ בְּאוֹפֶן שֶׁל שֵׁם כִּי גַם 'שֵׁם' הוּא הָאֲרָה וְגִילּוּי,
 83 וְאֵילוֹ עֲנִין הַמְּנוּחָה שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהָאֲרָה וְגִילּוּי, גַּם בְּאוֹפֶן הַנִּעְלָה בְּיוֹתֵר)
 84 הוּא בְּעֲצָמוֹת וּמַהוּוֹת. וּבְכַחֲנִיהָ זֶה מַצְעַת רִיגוּעַת' עֲבוֹדַת

(81) ראה לקו"ת שה"ש כה, א. אוה"ת ברכה ע' א'תצא. ע' א'תצו ואילך. ובכ"מ. (82) ראה הסמ"צ להצ"צ נ, ב ואילך.
 (83) ראה בר"פ ג, ז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

47 אותן דרגות באלוקות שנעלות יותר מהאור הנמשך "למטה עד אין תכלית"
 48 שְׁזָהוּ הדרגות שלמעלה מ"למטה עד אין תכלית" הוא עֲנֵן שְׁאוֹר אֵין
 49 סוֹף הוּא עולה ומתעלה לְמַעְלָה עַד אֵין קֵץ, כְּמוֹ שְׁמִבְּאָר הַרְבִּי
 50 הַרְי"צ בְּהַסְפֵּיפִים שְׁלֹא־אֲחֵרֵי זֶה אַחֲרֵי סֵעִיף י"ב הַזִּכּוֹר שְׁזָהוּ עֲנֵן

51 הַאוֹצֵר שְׁלֹמְעֵלָה. וְזוּהִי
 52 הַקְּיֻדָּה שְׁמִתְחִיל לְבָאָר
 53 בְּחֻלְקָה זֶה שֶׁל הַהִמְשָׁךְ,
 54 שְׁלֹמְעֵלָה מִצַּד הָאֱלוּקוֹת
 55 פּוֹתְחִים וְנוֹתְנִים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 56 שֶׁהֵם אֲנִשֵׁי הַחֵיל אֶת הָאוֹצְרוֹת
 57 הַחֲתוּמִּים, שֶׁהֵם 'אוֹצְרוֹת' אֵלוֹ
 58 שֶׁהֵם עֲנֵין 'אוֹר אֵין סוֹף לְמַעְלָה עַד אֵין
 59 קֵץ' נִעְלִים יוֹתֵר אֲפִילוֹ מִהָעֲנֵן
 60 דָּאוֹר אֵין סוֹף לְמַטָּה עַד אֵין
 61 תְּכֵלִית.

62 וְהַכּוֹנֵה הַמְּטֵרָה וְהַתְּכֵלִית בְּנִתְיַנַּת
 63 הָאוֹצְרוֹת גִּילּוֹי הָאֱלוּקוֹת מִבְּחִינַת
 64 'אוֹר אֵין סוֹף לְמַעְלָה עַד אֵין קֵץ' עַל
 65 יְדֵי פְקִידֵי הַחֵיל לְאֲנִשֵׁי הַחֵיל
 66 וּבְנַמְשֵׁל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַעוֹבְדִים אֶת ה'
 67 הִיא לְצוּרָה הַמְּלַחְמָה, וּבְזָה
 68 גּוֹפָא בְּעֵינֵי הַמְּלַחְמָה עֲצוּמָה, לֹא
 69 הָעֲנֵן דְּלִשְׁלוֹל שְׁלָל וְלִבּוֹז
 70 בְּזוֹ, אֵין הַכּוֹנֵה לְמַלְחָמָה בְּשִׁבִּיל
 71 לְתַפּוּס שֵׁלל, וּבְנַמְשֵׁל לֹא הָעֲבוּדָה
 72 עַל מְנַת לְקַבֵּל שְׂכָר, אֵין הַכּוֹנֵה
 73 לְעַבּוּדוֹת ה' בְּשִׁבִּיל קְבֻלַּת הַשְּׂכָר עַל כֵּךְ
 74 וְעַד לְאוֹפֵן הַיּוֹתֵר נִעְלָה בְּעֵינֵן
 75 הַשְּׂכָר וְאִפִּילוֹ לֹא לְשַׂכֵּר נִעְלָה בְּיוֹתֵר,
 76 אֲלֵא הַכּוֹנֵה לְמַלְחָמָה שְׁהִיא דְּרוֹקָא
 77 הָעֲבוּדָה דְּנִצְחוֹן, שְׁיִשְׁלֵם
 78 בְּפוֹעַל רִצּוֹן הַמְּלָךְ שְׁמִטְעֵמוֹ
 79 הַמְּפָקְדִים וְהַחֵיילִים יוֹצִיאִים לְמַלְחָמָה,
 80 וּבְנַמְשֵׁל הֵינּוּ הַרְצוֹן דְּעִצְמוֹת
 81 וּמַהוֹת אֵין סוֹף בְּרוּף הוּא,
 82 וְאִמְנָם הַעֲצָם וְהַמַּהוֹת שֶׁל הָאֱלוּקוֹת
 83 הֵרִי זֶה לְמַעְלָה מִעֵינֵי הַרְצוֹן, אֲבָל
 84 הֵינּוּ, כְּפִי שְׁעִצְמוֹת וּמַהוֹת
 85 מִתְּלַבֵּשׁ בְּהַרְצוֹן כְּפִי שְׁכָלוֹל
 86 כְּפִי שֶׁהַרְצוֹן כְּלוּל בְּעִצְמוֹת וּמַהוֹת
 87 וְלֹא כְּפִי שֶׁהַרְצוֹן הוּא בְּדִרְגוֹת יוֹתֵר
 88 נִמְכּוּת, עֵינֵין בְּפִנֵי עֲצוּמוֹ, וְאַחַר כֵּךְ
 89 לְאַחַר הַתְּגֻלוֹת הַדְּבָר מִעֲצָמוֹת וּמַהוֹת, נִמְשָׁךְ הַגִּילּוֹי שֶׁל הָאוֹר אֵין סוֹף
 90 דְּרוֹקָא לְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלִית, עַד לְעוֹלָם הַעֲשִׂיָה הַגִּשְׁמִי וְזוֹ
 91 מִטַּרְת הַמְּלַחְמָה הַרוּחָנִית הַזֶּה, לְהִבְאִי לְגִילּוֹי אֱלוּקוֹת לְמַטָּה בְּיוֹתֵר, עַד לְעוֹלָם
 92 הַזֶּה הַגִּשְׁמִי שֶׁהוּא הַעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן בְּיוֹתֵר שְׁאֵין תְּחַתּוֹן לְמַטָּה מִמֶּנּוּ.

1 הָאֲדָם, שְׁהֵרִי הַמְּנוּחָה דְּשַׁבַּת בָּאָה עַל יְדֵי פְלָלוֹת עֲנֵן
 2 הָעֲבוּדָה שֶׁהָאֵדָם עוֹבֵד אֶת ה' (כְּמוֹכָם מִמַּמְרַר חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהוּבָא לְעִיל
 3 מִי שְׁטָרַח בְּעֶרְב שַׁבַּת עַבְדוּת ה' יֹאכֵל וְיִיהַנֶּה בְּשַׁבַּת מִעֵינֵין
 4 הַמְּנוּחָה).

5 (ז) וְזוּהוּ פְלָלוֹת הָעֲנֵן הַתּוֹכֵן
 6 הַכְּלָלִי שֶׁל הַמְּבּוֹאֵר בְּסֵעִיף זֶה,
 7 סֵעִיף י"ב שֶׁל מַמְרַר 'בְּאֲתֵי לְגִנִּי' תִּשְׁ"י
 8 שְׁפָדֵי לְהִבִּין עֲנֵן הָאוֹצֵר
 9 שֶׁהַמֶּלֶךְ מְכַבֵּד בְּשִׁבִּיל נִיצְחוֹן
 10 הַמְּלַחְמָה, כְּפִי שֶׁהוּא בְּנַמְשֵׁל לְמַעְלָה
 11 בְּאֱלוּקוֹת, וְיוֹקֵר הָאוֹצֵר שְׁתַּמִּיד
 12 הוּא גִנוּ שְׁפּוֹתְחִים וּמוֹצִיאִים מִבֵּית
 13 הַגִּנּוּתִים וְנוֹתְנִים לְפְקִידֵי הַחֵיל
 14 מִפְּקִידֵי הַצֶּבֶא וְעַל יְדָם לְאֲנִשֵׁי
 15 הַחֵיל הַחֵיילִים הַלּוֹחֲמִים (וּכְפִי
 16 שִׁיּוֹסֵבֵר לְהֵלֵךְ הַכּוֹנֵה לְעֵינֵין 'אוֹר אֵין
 17 סוֹף לְמַעְלָה עַד אֵין קֵץ'), מְבָאָר
 18 הַרְבִּי הַרְי"צ בְּסֵעִיף זֶה בְּמַמְרַר
 19 תְּחִילָה גּוֹדֵל הָעֲנֵן דָּאוֹר אֵין
 20 סוֹף מִתְּגַלָּה וְנִמְשָׁךְ לְמַטָּה עַד
 21 אֵין תְּכֵלִית, לֵלֵא סוֹף וְלֹא גְבוּלוֹת,
 22 שֶׁהוּא עֲנֵן הַגִּילּוֹי
 23 וְהַתְּפִשְׁטוֹת שֶׁל הָאֱלוּקוֹת
 24 בְּכַחֲשִׁנַּת אֵין סוֹף וּבְלֵי גְבוּל
 25 כְּפִי שְׁנִמְשָׁךְ וּפוֹעַל וּמְקַבֵּל בִּישׁוּי
 26 לְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלִית, אֲפִילוֹ
 27 בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה
 28 שֶׁהֵם עוֹלָמוֹת מוֹגְבָלִים (וּכְמִבּוֹאֵר לְעִיל
 29 בְּאֵרִיכוֹת שֶׁהָאוֹר אֵין סוֹף נִמְשָׁךְ
 30 וּפוֹעַל גַּם בְּעוֹלָמוֹת וּבְנִבְרָאִים מוֹגְבָלִים),
 31 וְלֹא רַק בְּגְדוּלֵי הַנְּבְרָאִים,
 32 וְהַגִּילּוֹי שֶׁל אֵין סוֹף בְּבִרְיָה הַמוֹגְבֵּלֶת
 33 נִמְשָׁךְ וּמְקַבֵּל בִּישׁוּי רַק אֵין בְּנִבְרָאִים
 34 הַגְּדוּלִים כְּמוֹ שֶׁהִשְׁמֵשׁ הַיּוֹרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים
 35 שְׁעִלֵיהֶם נִאֲמַר הַכְּתוּב מַה גְּדָלוֹ
 36 מִעֲשִׂיָה, אֲלֵא אֵין סוֹף נִמְשָׁךְ
 37 בְּבִרְיָה גַּם בְּרִיבּוּי הַנְּבְרָאִים,
 38 עַבּוּדָה שִׁישׁ מִסְפָּר מְרוּבָה, כְּמוֹת
 39 עֲצוּמָה, שֶׁל נְבִרָאִים, שְׁעַל כֵּךְ נִאֲמַר
 40 הַכְּתוּב מַה רַבּוֹ מִעֲשִׂיָה, וְהַרְיָבּוּ
 41 הוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל רִיבּוּי עַד אֵין
 42 מִסְפָּר, רִיבּוּי לֵלֵא גְבוּל, שְׁזָהוּ
 43 עֲנֵן אֵין סוֹף לְאֲמִיתוֹ, הַמְּשַׁמְעוֹת הָאֲמִיתִית שֶׁל אֵין סוֹף וּבְלֵי גְבוּל,
 44 וְמִזָּה מִהַמְּבּוֹאֵר לְעִיל בְּעֵינֵי הַמְּשַׁכַּח הָאֵין סוֹף בְּבִרְיָה הַמוֹגְבֵּלֶת שֶׁהוּא
 45 עֵינֵין הַמְּשַׁכַּח הַתְּגֻלוֹת הָאֵין סוֹף "לְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלִית" וְיִבֵּן גּוֹדֵל
 46 הָעִילּוּי שֶׁל הַדְּרָגוֹת שְׁלֹמְעֵלָה מ"לְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלִית",

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶהוּ עֲנִיין זה של המשכת והתגלות אלוקות למטה ביותר, עד לעולם הזה,
 2 גַּם פְּלִלוֹת הָעֲנִיין התוכן הכללי של המְדוּבָר לְעִיל (סְעִיף א'
 3 במאמר זה) בְּכִלְלוֹת הַמְשָׁף, אודות התוכן הכללי של כל המשך 'באתי
 4 לַגִּי שְׁעִיקר שְׁכִינָה בַּתְּחוּנִים הַיְתָה, בעת בריאת העולם עיקר
 5 גילוי והשראת השכינה היה דווקא
 6 בעולם הזה התחתון אֶלָּא שְׁאֵחָר
 7 כִּף על ידי חטא עץ הדעת וחטאים
 8 נוספים נִסְתַּלְקָה השכינה מהארץ
 9 לרקיע, עד לרקיע השביעי כו', וְעַל
 10 יָהּ הִיא עֲבוֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 11 לַחֲזוֹר וְלַהֲמַשִּׁיף עִיקר שְׁכִינָה
 12 למטה ביותר כְּפִי שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה
 13 בעת בריאת העולם, וְעֲנִיין זֶה של
 14 עשיית העולם הזה הגשמי למקום ראוי
 15 לגילוי אלוקות נְעֻשָׁה עַל יְדֵי
 16 הָעֲבוֹדָה שבני ישראל עוברים את
 17 ה' בְּלִימוֹד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם
 18 הַמְצֻוֹת, וּבְאֹפֶן שֶׁל צָבָא,
 19 והעבודה היא כמו צבא היוצר
 20 למלחמה הַיְיָנו, שְׁקִיּוּם הַתּוֹרָה
 21 וּמְצֻוֹת הוּא בְּאֹפֶן הַהֲנַהֲגָה
 22 שֶׁל אֲנָשֵׁי צָבָא (צָבָא מְלִשׁוֹן
 23 חֵיל) שֶׁהִיא בְּקַבְלַת עוֹל
 24 וביטול מוחלט של המציאות האישית,
 25 וְעוֹשִׂים זֹאת בְּאֹפֶן שֶׁל
 26 הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּמִקוֹם וְזָמַן
 27 מוּגַבֵּל (צָבָא מְלִשׁוֹן זָמַן
 28 מוּגַבֵּל) דְּוָקָא שְׁגַם זֶה חֵלֶק מֵעֲנִיין
 29 המשכת וגילוי האלוקות למטה, היינו
 30 בתוך גְּדֵרֵי מִקוֹם וְזָמַן שֶׁהֵם הַגְּדֵרִים
 31 וההגבלות של מציאות גשמית,
 32 וּבְאֹפֶן שֶׁל הַתְּפִלָּוֹת (צָבָא
 33 בחסידות היופי והתפארת הם דברים

ביאור בדרך אפשר

34 גְּוֹנִים ושילובם יחד), ובמלחמה הרוחנית הזו, הכוונה לעניין
 35 הַהֲתַפְּלָלוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת דְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְרַאשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם
 36 עַד חוֹטֵב עֲצִיף וְשׂוֹאֵב מִימִיד⁸⁴ להתאחד יחד למציאות אחת, וְכֵן
 37 הַהֲתַפְּלָלוֹת וְהַחִיבוֹר דְּכָל כַּחוֹת הַנְּפֶשׁ ביחד באופן שעבודת ה'
 38 תהיה בכל כוחות הנפש, וכולם יחד,
 39 בְּמְדוּבָר לְעִיל (סְעִיף ד')
 40 שְׁדוּקָא עַל יְדֵי זֶה לִוְקָחִים
 41 ומקבלים המשכה וגילוי מְבַחֲיֵנָה
 42 האלוקות הנקראת אֲנָתָה הוּא חַד,
 43 שְׁדוּגְמָתוֹ בְּנֶפֶשׁ הוּא עֲנִיין
 44 פְּשִׁיטוֹת הַנְּפֶשׁ שלמעלה
 45 מהכוחות הפרטיים שכל אחד מהם יש
 46 לו 'ציוור' וגדר מיוחד וְעֵצֶם הַנְּפֶשׁ,
 47 וכאשר יש התכללות של כל כוחות
 48 הנפש לעניין אחד הרי זה קשור
 49 לפשיטות הנפש ועצם הנפש, וזו הדרך
 50 להמשכת האלוקות מבחינת 'אנת הוא
 51 חד', האלוקות כפי שהיא עניין אחד
 52 (והכול כלול בו יחד ולכן אין ביטוי
 53 להבדלים שבין הדרגות השונות
 54 והספירות השונות שלכל אחת מהן יש
 55 עניין ו'ציוור' מיוחד, אלא מדובר על
 56 התאחדות מוחלטת) וְעַל יְדֵי זֶה
 57 שעובדים את ה' בהתכללות והתאחדות
 58 כל הכוחות יחד מְשַׁלְּמִים
 59 וממלאים ומביאים לידי פועל אֶת
 60 הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁתְּהִיָּה בעולם
 61 הזה התחתון הַדִּירָה לוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 62 שְׁבָה בדירה זו נִמְצָא עֲצֻמוֹת
 63 וּמַהוֹת הַמְּלִיף⁸⁵, כְּפִי שֶׁתְּגַלֶּה
 64 בְּקְרוֹב מְמֶשׁ, כְּבִיאַת מְלָכָא
 65 מְשִׁיחָא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחָא, לְמַטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים
 66 של העולם, בתוך גְּדֵרֵי הַמְּצִיאוֹת הַגְּשְׁמִיּוֹת.

(84) לשון הכתוב – נצבים כט, ט"י. 85) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' תפט. ארה"ת שה"ש ח"ב ע' תרעט ואילך. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שנג. המשך תרס"ו ס"ע ג.